

26 მაისი დამოუკიდებლობის დღეა, გილოცავთ!

„დილა ამ გაზეთის გადახდით დაიწყეთ...“

სსსკ
საქართველოს ნავთობის
საერთაშორისო კორპორაცია
Georgian International
Oil Corporation

საქართველოს რესპუბლიკა

გაზეთი დაარსდა 1918 წლის 25 ივლისს, აღდგენილია 1990 წელს.

ოქსაბათი
26 მაისი,
2003 წელი
№136
(4515)

ფასი 50 თეთრი.

თვალსაზიარი პოლიტიკის ხულიგანიშება ქართულად და გრანშეაში ჩადებული მიღები

ჩვენს პოლიტიკოსები, ანუ, ვითომ პოლიტიკოსები, ძაღლად პოლიტიკოსები და ვაიპოლიტიკოსები, ერთხმად აღნიშნავენ, რომ პაერში რევოლუციის, ამბოხის სუნი გრიალებს.
სამოგალოების განვითარების ისტორია ადასტურებს, რომ არასდროს რევოლუციის სასიკეთო შედეგი არ მოჰყოლია. მართალია, მთელი 70 წელიწადი გვასწავლიდნენ, იგი სამოგალოების წინსვლის, მისი განვითარების მასაზრდოვებელიაო, მაგრამ ეს მარქსისტული აღმოჩენა, როცა საქმე საქმეზე მიდგა, წმინდა წყლის ბლუფი და მისტიფიკაცია აღმოჩნდა. არც სპარტაკის, არც პუტჩოვის აჯანყებებს და არც ოქტომბრის გადატრიალებას კარგი არაფერი მოუტანიათ. რაც შეეხება ინგლისისა და საფრანგეთის „დიდი ბურჟუაზიულ რევოლუციებს“, მათ იმდენი სისხლი და ვაიპუტელება მოჰყვა, ვეჭვობ, კაცობრიობის უნათლეს თარიღებად მიიჩნიოს ვინმემ...
მაგრამ მთელი ეს ისტორიული წიაღსველა სრულიად უნიადგოა, რადგან იმ რევოლუციის, რომლის სუნიც ჩვენს პოლიტიკოსებს (ვითომ პოლიტიკოსებს, ძაღლად...) სცემთ, ისედაც არ აქვს რაიმე სასიკეთოს ქმნა შორეულ მიმზდაც კი, მან მხოლოდ უნდა დაანგრის, დაამხოს და იავრყოს ყველაფერი, რაც კი ამ ბოლო ათწლეულში გაკეთებულა – ჰაბანაწყვეტით, წელეზე ფეხის დადგმით, დიდი რუდუნებით.
ის, რაც დღეს ჩვენს სამოგალოებრივ ცხოვრებაში ხდება, წმინდა წყლის პოლიტიკის ხულიგანიშებაა (ამ გერმინის ავტორობაში ნურაინ შემომედავება, ჩემია, მე შეკუთვინის!) და სანამ მისი განხულიგანიშება არ მოხდება, არაფერი გვეშველება.
პოლიტიკაში უხვად მოვარდნენ ასალგამრდა მგლები, რომლებიც რაკომლაც თავს პოლიტიკოსებად თვლიან და მძლავრი ყბებით ცდილობენ ყოველისა და ყველას გადახვრას.
მათ არ აქვთ არავითარი პოლიტიკური კულტურა და გამოცდილება, არავითარი პასუხისმგებლობის და სინანულის გრძნობა. მოქმედებენ ხროვის კანონებით და იბრძვიან ხროვის ინსტრუქციებით.

სულის სიდიადე „ეს შემორიალი არა მარტო თავგანწირვის, ერთგულებისა და გმირობის შემორიალია, არამედ გაფრთხილებაც – თავისუფლების მოპოვება ძნელია, დაკარგვა კი – ადვილი“

25 მაისს თბილისის მახლობლად, კოჯრის მისაღვრებთან, სწორედ იქ, სადაც 1921 წლის თებერვალში სამშობლოს დამოუკიდებლობისათვის თავს სწირავენ რჩეული ასალგამრდა ქართველები – სამხედრო სასწავლებლის იუნკრები, ისტორია გაცოცხლდა. 21-ე საუკუნის დამდეგის საქართველომ, უკვე მყარად დამოუკიდებელმა და სუვერენულმა, ერთხელ კიდევ მიავლო პატივი იმათ სსოვნას, ვისი გმირობისა და თავგანწირვის ამბავი თაობიდან თაობას გადაეცემა და ერთგულებისა და გმირობის მაგალითად რჩება. იმ პატივითი ცმაწვილების ხსოვნის უკვდავსაყოფად, სწორედ იმ ადგილას, სადაც დაიღვარა მათი სისხლი, დღეს შემორიალი დგას და წმინდა გიორგის სახელობის გაძარი ფუნქციონირებს.
25 მაისს შემორიალი და გაძარი, რომელთა ავტორია არქიტექტორი ალექსანდრე ბაქრაძე, უამრავი ხალხის მონაწილეობით, სამეიოდ გაიხსნა. გახსნის ცერემონიას ესწრებოდნენ საქართველოს პრემიდეტი ელვარდ შევარდნაძე, სახელმწიფო მინისტრი ავთანდილ ჯორბენაძე, აგრეთვე საქართველოში აკრედიტებული დიპლომატიური კორპუსის წარმომადგენლები.

თეატრალიშებული წარმოდგენის პარალელურად, შემორიალითან სამშობლოს ერთგულების ფიცი დადეს კოჯრის ბაგალიონის მებრძოლებმა, რომლებიც სხვა ქვეყანაში სამშვიდობო მისიის შესასრულებლად ემზადებიან.
სტუმრებს მიესალმა და ცერემონიაში მონაწილეობისათვის მადლობა გადაუხადა ამ დონისძიების ერთერთმა სულისჩამდგმელმა და ორგანიზატორმა, ქვემო ქართლში საქართველოს პრემიდეტის რწმუნებულმა ლევან მამალაძემ.
ცერემონიაზე სიტყვა წარმოთქვა საქართველოს პრემიდეტმა ელვარდ შევარდნაძემ, რომელმაც კერძოდ, განაცხადა:
„საქართველოს მრავალსაუკუნოვანი ისტორიაში არის ისეთი ტრადიციული თუ ჰეროიკული დღევები, რომელნიც ერის ბედსა და განსაზღვრავს და მის სულის სიდიდესა და გამოხატავს. ზოგი გამარჯვებისა, ზოგი — დამარცხების, მაგრამ ორივე შემთხვევაში წმინდაა, რადგან წმინდა მისწინაა თუ დიდური წმინდა ხისწლი.
1921 წლის თებერვალში ტაბახმელაკოჯრის ბრძოლად და დამარცხებაც ასეთ დღევებს განეკუთვნება, სადაც უწყურღმა ემაწვილებმა, სამხედრო სასწავლებლის იუნკრებმა, თვალშივრად დაგვიანეს, თურა უშუალოდ ქვეყნის ერთგულებით გუდანიშებულ ადამიანებს.
ასეთ გმირებს მე აუხსავთ ოშიმე გუგუდრეივარ.“

მათ ასალი საქართველო უნდა აუგნებინათ, მაგრამ მტერმა არ დაგდა, და რაც ვვალებოდათ, ის გააკეთეს ბრნათლად, ქვეყნის დამოუკიდებლობას შესწირეს თავი და ხანამ ისინი ბოზიციას იცავდნენ, საგანგებოდ გაწერთიდი და შეიარაღებული მოძალადეთა ჯარი არ შემოუშვეს წყნს დედაქალაქში.
მათ მხოლოდ მთავარსარდლის ბრძანების შემდეგ დატოვეს ორგანიშებულად ბოზიციები. დამარცხების მიზეზი კი ისე დადატი გახდათ, ქართული ცხოვრების მუდმივი თანამდევი უმას ძალა.
ესეც ვიწინეთ აუხსავთ ოშიმე. ბუერმა მათგანმა მაინ ბირეველად აიღო იარაღი სელოში, ბირეველი ტყვია აქ გაიხროლა.
და, თუ მათ სსოვნის ბატეხსაგმად დღეს აქ მონუმენტს ადგმართავთ, ეს იმასა ნიშნავს, რომ მონუმენტი თავად წყნს სულებში უნდა ადგმართათ — თითოეული წყნსის სიბტეციის გარანტად.
მადლობა დმერის, წყნს სასოგადოებრივ ცნობიერებაში იქნეს სელნევა, მაგრამ, იმედი მაქვს, სამუდამოდ, კუთვნილ ადგილს იკაუვენ ის მოუღუნები და ბირევენები, რომელნიც მხოლოდ კეთილმოხაგონრად კი არა, გაკეთილად და გაურთილვად უნდა იქნეს წყნსთვის, რომ ქვეყანა ისევე არ დაგუგუდნეს თავსუ, როგორც ეს მაშინ მოხდა.“

იხ. გვ-3 გვ.

იხ. გვ-3 გვ.

სამშობლოს ჯილდოები – ქვეყნის სასახელო შეილებს

25 მაისს საქართველოს სახელმწიფო კანცელარიაში ქვეყნის უმაღლესი ჯილდოები – ვახტანგ გორგასლისა და დირსების ორდენები გადაეცა გამომხილ საორგანზებს, დამსახურებულ პედაგოგებს, მეცნიერებს, სამოგადო მოღვაწეებს, სამშობლოს გეროიკული მთლიანობისათვის ბრძოლაგამოვილი სამხედროებს, ადამიანებს, რომელმაც თვალსაჩინო წვლილი შეიტანეს დამოუკიდებელი სახელმწიფოს შექმნასა და აღმშენებლობაში. სამშობლოს რჩეულ შეილებს ქვეყნისა და ხალხის სახელით მადლობა გადაუხადა და დამოუკიდებელი საქართველოს უმაღლესი ჯილდოები პირადად გადასცა საქართველოს პრემიდეტმა ელვარდ შევარდნაძემ.
საქართველოს პრემიდეტმა, უწინარეს ყოველისა, დამდევი დღესასწაული – დამოუკიდებლობის დღე მიულოცა შეკრებილთ და აღნიშნა, რომ სწორედ ჩვენი ქვეყნის ისტორიისათვის უმთავრესი დღესასწაულის წინ ასეთ სასახელო ადამიანებთან შეხვედრა მას განსაკუთრებულ სიამოვნებას გვრის.

იხ. გვ-2 გვ.

რუსთაველის პრემიის ლაურეატები საქართველოს პრეზიდენტის ბანკარგულეა

2003 წლის 26 მაისი ქ. თბილისი
2003 წლის საქართველოს შოთა რუსთაველის სახელობის ეროვნული პრემიების მინიჭების შესახებ

დამბკონს საქართველოს პრეზიდენტთან არსებული ლიტერატურის, ხელოვნებისა და არქიტექტურის სახელმწიფო პრემიების კომიტეტის თანდართული გადაწყვეტილება 2003 წლის შოთა რუსთაველის სახელობის ეროვნული პრემიების მინიჭების შესახებ.

ი. შვიპარდნაძე.

საქართველოს პრეზიდენტთან არსებული ლიტერატურის, ხელოვნებისა და არქიტექტურის სახელმწიფო პრემიების კომიტეტის გადაწყვეტილება

საქართველოს პრეზიდენტთან არსებული ლიტერატურის, ხელოვნებისა და არქიტექტურის სახელმწიფო პრემიების კომიტეტმა ამა წლის 21 მაისს თავის შემჯავებულ სხდომაზე, ფარული კენჭისყრით, 2003 წლის შოთა რუსთაველის სახელობის ეროვნული პრემიები მიანიჭა ლაურეატების შემდეგ კანდიდატებს:

I. ლიტერატურა

პოეტ რემო ამაშუკელს – პოეტური კრებისათვის „ვია დოლოროსა“ (თბილისი, „მერანი“, 2001), მთელი შემოქმედების გათვალისწინებით.

მწერალ გურამ დონანაშვილს – რომანისათვის „ლოდი, ნასაყდრალი“ (თბილისი, გამომცემლობა „მარსი“, 2003), და მოთხრობების კრებისათვის „კმისაჟ“ (თბილისი, „მარსი“, 2003), „დაეკედა“ (თბილისი, „მარსი“, 2003).

II. მუსიკა

მევიოლინე მარინე იაშვილს – ბოლო ორი წლის მანძილზე თბილისში გამართული კონცერტებისათვის (მთელი შემოქმედების გათვალისწინებით).

III. სახვითი ხელოვნება

მხატვარ მამია მალაზონიას – 1999-2003 წლებში შექმნილი ნამუშევრებისათვის, რომელიც საქართველოს ეროვნულ გალერეაში იქნა გამოფენილი.

IV. თეატრი

მსახიობ გიორგი გეგეჭკორს – ვ. ანჯაფარიძის სახელობის ერთი მსახიობის თეატრში განხორციელებული სპექტაკლისათვის „მონატრება“ (მთელი შემოქმედების გათვალისწინებით).

მსახიობსა და რეჟისორს კოტე მახარაძეს – ერთი მსახიობის თეატრ „ვერიკოში“ ბოლო წლების მანძილზე განხორციელებული დადგმებისათვის.

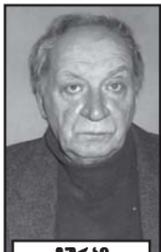
რეჟისორ თემურ მხეიძეს – კ. მარჯანიშვილის სახელობის სახელმწიფო აკადემიურ თეატრში განხორციელებული სპექტაკლებისათვის: ჟან ანუს „ანტიგონე“ და მიხეილ ბულგაკოვის „პილატე“ (მთელი შემოქმედების გათვალისწინებით).

კომიტეტის თავმჯდომარე ტარიელ ჭანტურია.

თავმჯდომარის მოადგილე ლია სტურუა.

რემო ამაშუკელი.

გურამ დონანაშვილი.

მარინე იაშვილი.

მამია მალაზონია.

გიორგი გეგეჭკორი.

კოტე მახარაძე.

თემურ მხეიძე.

მილოცვა თბილისის კულტურისა და ხელოვნების სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორატს, პროფესორ-მასწავლებლებს, სტუდენტებს!

ქალბატონებო და ბატონებო, თქვენი უნივერსიტეტის დაარსება და საქმიანობა საქართველოს დამოუკიდებელი სახელმწიფოს პირველ ათწლეულს დაემთხვა. ეს ბიბლიოთეკის, მუზეუმებისა და ადმინისტრაციის ურთულესი პერიოდი, რომელიც ქვეყანამ განვიდა და ახალ საუკუნეში გადასული, ამ შეუქცევად პროცესში ჩაება, რომელსაც თავისუფალი პარიზების, თავისუფალი სამოგადოებისა და თავისუფალი ქვეყნის მშენებლობა ჰქვია. ამ პროცესში თქვენც შეიტანეთ თქვენი წვლილი. ამდენად, თქვენს გადაწყვეტილებას, რომ კულტურისა და ხელოვნების სახელმწიფო უნივერსიტეტს მიენიჭოს უნივერსიტეტის წოდება და დაეწესოს უნივერსიტეტის სტატუსი, უდაოდ მივესალმებით და მხარს ვუჭერ. მაგრამ ეს ბევრსაც გაავალბებ. იმედს გამოვთქვამ, რომ უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებლობა და სტუდენტობა კვლავაც გააგრძელებს კარგად დაწყებულ საქმეს, რითაც დიდ სამსახურს გაუწევს ქვეყნი ახალგაზრდობის აღზრდას ეროვნული ღირსებისა და ეროვნული სიამაყის გრძნობით. ეს იქნება წინარებისადმი ყველაზე დიდი სიყვარულისა და ერთგულების ჭეშმარიტი გამოხატულება.

პატივისცემით, ილუარდ შვიპარდნაძე. 25.05.2003.

ლირსაულნი სამშობლოს ჯიღრები - ქვეყნის სასახელო შეიღებს

„ბედნიერი ვარ, რომ მაქვს შესაძლებლობა ამგვარად აღვნიშნო თქვენი ღვაწლი და დამსახურება“, – მიმართა სახელმწიფოს მეთაურმა დაჯილდოვებულებს და აღნიშნა, რომ, აღმშენებლობითი პროცესის პარალელურად, ქვეყანაში ჯერ კიდევ არის გადაუჭრელი პრობლემები, რომელთა მოხრის ერთ-ერთი უმწვავესია დარღვეული გერონიკოური მთლიანობა. „მაგრამ არსად დღევანდელ მსოფლიოში აგრესიული სეპარატიზმი და ნაციონალიზმი, ისევე, როგორც გერონიზმი, დაუსჯელი არ დარჩება. ყველგან სამართლიანობამ უნდა იმეფოს. ჩვენ დამოუკიდებლობის გზა იმიტომ ავირჩიეთ, რომ მხოლოდ ამ გზით შეიძლება გახდეს საქართველო ძლიერი და ბედნიერი ქვეყანა“, – თქვა სახელმწიფოს მეთაურმა. ამასთან, მან ერთმნიშვნელოვნად განაცხადა, რომ საქართველოს მიზანია ქართველებმა და აფხაზებმა, ისევე, როგორც ქართველებმა და ოსებმა, მშურად იცხოვრონ ერთიან ოჯახში. საქართველოს პრემიულენგმა ილაპარაკა უმწვავეს სოციალურ პრობლემებზე, მათ შორის, დაგვიანებულ პენსიებზე, და განაცხადა, რომ სახელმწიფო იკისრა ვალდებულება, შეინახოს და არჩინოს პენსიონერები, რომელთა რიცხვი 850 ათასია. იმისათვის, რომ ეს არ იყოს ფორმალური ვალდებულება, მიმდინარეობს შენობების აღდგენის პროექტი და იქმნება პირობები და გროვილი დავალიანებების დასაფარად. ელუარდ შვიპარდნაძემ შეკრებილთაგან მხარა წინა დღეს კახეთში მიღებული შთაბეჭდილებებიც მან უდიდესი კმაყოფილებით აღნიშნა ის დადებითი პროცესები, რომლებიც მხარეში მიმდინარეობს. „მე მასსოვს 4-5 წლის წინანდელი კახეთი, სადაც ხალხი თავის მარჩინალებს ნებსადა, როგორც უსარგებლოს. გუშინ კი შენახე პატარალივით დაგარცხნილი, მოვლილი ვუნახები“, – განაცხადა საქართველოს პრემიულენგმა და აღნიშნა, რომ არც ისე შორს არის დრო, როდესაც საქართველოს ყველა რეგიონი წელში გაიმართება. ამავე კონტექსტით

დაჯილდოება

საქართველოს პრეზიდენტის ბანკარგულეა

2003 წლის 24 მაისი ქ. თბილისი
თეიმურაზ ებიბაშვილისა და მელა ნაგალაშვილის ღირსების ორდენით დაჯილდოების შესახებ

დამოუკიდებელი ქართული სახელმწიფოს მშენებლობაში, თავდაცვის, კანონიერებისა და მართლწესრიგის განმტკიცებაში შეტანილი პირადი დიდი წვლილისათვის, მაღალი პროფესიონალიზმისა და ნაყოფიერი საქმიანობისათვის საქართველოს სახელმწიფო უშიშროების სამინისტროს თანამშრომლები – კონსტიტუციური წყობის დაცვის დეპარტამენტის ოპერატიული სამმართველოს უფროსი, პოლკოვნიკი თეიმურაზ ებიბაშვილი და ოპერატიული-გეგმვითი დეპარტამენტის საქსპერტო-კრიმინალისტიკური სამმართველოს მიმართულების უფროსი მელა ნაგალაშვილი დაჯილდოვდნენ ღირსების ორდენით.

ილუარდ შვიპარდნაძე.

საქართველოს პრეზიდენტის ბანკარგულეა

2003 წლის 24 მაისი ქ. თბილისი
ბია ბიგვაშასა და ლამა ტყეშელაშვილის შესახებ

სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულების დროს შეიარაღებულ ბოროტმოქმედებთან შეტაკებისას გამოვლენილი მამაცობისა და მაღალი პროფესიონალიზმისათვის საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მუგდის შინაგან საქმეთა სამმართველოს თანამშრომლებს – განსაკუთრებულ დავალებათა რაზმის პოლიციელს, შემდეგ ბია ბიგვაშასა და ნარკომანიისა და ნარკობიზნესის წინააღმდეგ მებრძოლი განყოფილების ინსპექტორს, უმცროს ლეიტენანტ ლამა ტყეშელაშვილს გამოეცხადოთ მაღლობა.

ილუარდ შვიპარდნაძე.

საქართველოს პრეზიდენტის ბანკარგულეა

2003 წლის 24 მაისი ქ. თბილისი
ლელი ბაბაშვილისა და რახილა ტანივერდოვას ღირსების ორდენით დაჯილდოების შესახებ

მოსწავლე ახალგაზრდობის აღზრდა-განათლებლობა და ქართულ-ამერბაიჯანული ურთიერთობის განმტკიცებაში შეტანილი პირადი წვლილისათვის თბილისის მირმა ფათალი ახუნდოვის სახელობის № 73 ამერბაიჯანული საშუალო სკოლის პედაგოგები, ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი ლელი ბაბაშვილი და მათემატიკის მასწავლებელი რახილა ტანივერდოვა დაჯილდოვდნენ ღირსების ორდენით.

ილუარდ შვიპარდნაძე.

ჩინის მინიჭება საქართველოს პრეზიდენტის ბანკარგულეა

2003 წლის 15 მაისი ქ. თბილისი
ბორის სარალიძისათვის ნამდვილი სახელმწიფო მრჩევლის საკლასო ჩინის მინიჭების შესახებ

„საქარო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონის 70-ე მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, ბორის სარალიძეს, საქართველოს საავტომობილო გზების სახელმწიფო დეპარტამენტის თავმჯდომარეს, ამავე დეპარტამენტის მთავარი საჯარო თანამდებობის რანგის მქონე სახელმწიფო მოხელეს, მიენიჭოს ნამდვილი სახელმწიფო მრჩევლის საკლასო ჩინი.

ილუარდ შვიპარდნაძე.

375-ე...
საქართველოს პრეზიდენტის ბანკარგულეა

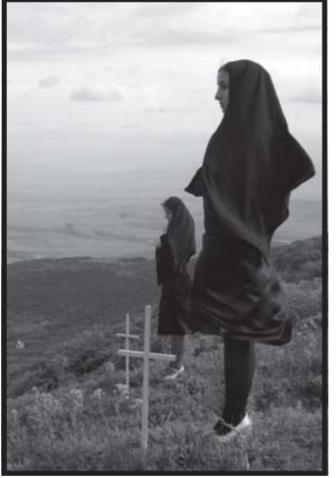
სულის სიდიადე

(პირველი გვერდიდან)

საერთო ამბავი კი, გულახდილად უნდა გითხრათ, არსებობს, როგორც გარეთ, ისე შიგნით, მიუხედავად იმისა, რომ დღეს საქართველო, როგორც არასდროს, ისე მონახა თავისი ადგილი და უფრო ახალ მსოფლიოში, იგი გახდა საჭირო დიდი ქვეყნებისათვის, უბრალოდ უნდა, კი მსოფლიოს სხვისგან განსხვავდეს — ამერიკის შეერთებული შტატებისათვის. მან სუსტად გათავაზა და გამოიყენა თავისი შესაძლებლობანი მსოფლიოს პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, სამხედრო თუ მორალურ სივრცეში ჩასაწვრთნად.

წილი იმ მებრძოლებისა აქ გმირულად დაეგება, ნაწილი ემიგრაციაში გაიხიზნა და მთელ მსოფლიოში მიმოიფანტა, უამრავი ბრძოლისა და საბჭოთა სისტემის შექმნა. იუნკრები წყნი მომავალი სამხედრო არისტოკრატია იყო. ეს სასწავლებელი დემოკრატიულ საქართველოში 1919 წელს დაარსდა რუსეთის არმიის ნაშენებლები საუკეთესო ქართველი ოფიცრების მიერ. მასში მოსყვარდა ძალიან მწველი იყო. მსოფლიო ცოდნით კი არა, გარეგნობითაც აუხებდნენ მსურველებს. განათლებასაც საუკეთესო იღებდნენ — როგორც სამხედროს, ისე სამოქალაქოს.

გაიარეს თბილისის ცენტრალური ქუჩები და ტახტმელა-კოჭრისკენ გასწიეს ზოციანის დასახლებად. ხალხი მათ ტაშით, სიყვარულით და ცრემლით ავიწყებდა. გამცილებლებს შორის იყო ვახილ ბარბაქაძე. ბრძოლაში ერთ-ერთი ბირველი დაიღუპა ზორბეგ კოჭრე მუხამბეზოვის მშვენიერი ქალიშვილი, მოწველების და მართლმადიდებელი, რომლის სანატიკარო ოთხთავიანაც ვუშარა მოხდა. წყნი და ისტორიის სამარტყინოდ, გმირულად დაღუპული იუნკრების საფლავები დაიკარგა, ის „სობოროდ“ დასაგრიეს რუსთაველის ბროსქეტზე, რომლის წინაღობის დამტკიცებდა. მაგრამ მათი სხეულები მინდ ვერ წაიძალა დაიძალა.

დღევანდელი დღე იმ უამრავი წლისას ოცნების ასრულებას, რომლებიც აქ 21 წლის თებერვალში დაიღუპნენ და რომელთა ბირველი მემორიალიც კაჯრის გზის პირას 13 წლის წინათ აღიმართა მწკრივად სახსარბანის ინიციატივით, „თბილისის“ თავმჯდომარის დავით ციციშვილის თაოსნობით და გივი ჯაფარიძის აქტიურობით. მემორიალი დაიგება იქ, სადა მანამდე დამტკიცდა მე-11 არმიის საიდუმლოდ ტყვეთა იყო აღმართული. ასე ვიბრუნებთ წარსულს, ასე ვუბრუნებთ საკუთარ თავს და საკუთარ გმირებს...

წილი იმ მებრძოლებისა აქ გმირულად დაეგება, ნაწილი ემიგრაციაში გაიხიზნა და მთელ მსოფლიოში მიმოიფანტა, უამრავი ბრძოლისა და საბჭოთა სისტემის შექმნა. იუნკრები წყნი მომავალი სამხედრო არისტოკრატია იყო. ეს სასწავლებელი დემოკრატიულ საქართველოში 1919 წელს დაარსდა რუსეთის არმიის ნაშენებლები საუკეთესო ქართველი ოფიცრების მიერ. მასში მოსყვარდა ძალიან მწველი იყო. მსოფლიო ცოდნით კი არა, გარეგნობითაც აუხებდნენ მსურველებს. განათლებასაც საუკეთესო იღებდნენ — როგორც სამხედროს, ისე სამოქალაქოს.

გაიარეს თბილისის ცენტრალური ქუჩები და ტახტმელა-კოჭრისკენ გასწიეს ზოციანის დასახლებად. ხალხი მათ ტაშით, სიყვარულით და ცრემლით ავიწყებდა. გამცილებლებს შორის იყო ვახილ ბარბაქაძე. ბრძოლაში ერთ-ერთი ბირველი დაიღუპა ზორბეგ კოჭრე მუხამბეზოვის მშვენიერი ქალიშვილი, მოწველების და მართლმადიდებელი, რომლის სანატიკარო ოთხთავიანაც ვუშარა მოხდა. წყნი და ისტორიის სამარტყინოდ, გმირულად დაღუპული იუნკრების საფლავები დაიკარგა, ის „სობოროდ“ დასაგრიეს რუსთაველის ბროსქეტზე, რომლის წინაღობის დამტკიცებდა. მაგრამ მათი სხეულები მინდ ვერ წაიძალა დაიძალა.

ტის, უნიტობისა და მსაჯურობის გამო დაიპყრეს მათი საქართველო. ასე აღმართული მემორიალი არა მარტო თავგანწირვის, ერთგულებისა და გმირობის მემორიალია, არამედ გაფრთხილებაც — თავისუფლების მოპოვების მემორიალი.

„ეს მემორიალი არა მარტო თავგანწირვის, ერთგულებისა და გმირობის მემორიალია, არამედ გაფრთხილებაც — თავისუფლების მოპოვება ძნელია, დაკარგვა კი — ადვილი“

სეულის“ თავმჯდომარის დავით ციციშვილის თაოსნობით და გივი ჯაფარიძის აქტიურობით. მემორიალი დაიგება იქ, სადა მანამდე დამტკიცდა მე-11 არმიის საიდუმლოდ ტყვეთა იყო აღმართული. ასე ვიბრუნებთ წარსულს, ასე ვუბრუნებთ საკუთარ თავს და საკუთარ გმირებს...

წილი იმ მებრძოლებისა აქ გმირულად დაეგება, ნაწილი ემიგრაციაში გაიხიზნა და მთელ მსოფლიოში მიმოიფანტა, უამრავი ბრძოლისა და საბჭოთა სისტემის შექმნა. იუნკრები წყნი მომავალი სამხედრო არისტოკრატია იყო. ეს სასწავლებელი დემოკრატიულ საქართველოში 1919 წელს დაარსდა რუსეთის არმიის ნაშენებლები საუკეთესო ქართველი ოფიცრების მიერ. მასში მოსყვარდა ძალიან მწველი იყო. მსოფლიო ცოდნით კი არა, გარეგნობითაც აუხებდნენ მსურველებს. განათლებასაც საუკეთესო იღებდნენ — როგორც სამხედროს, ისე სამოქალაქოს.

გაიარეს თბილისის ცენტრალური ქუჩები და ტახტმელა-კოჭრისკენ გასწიეს ზოციანის დასახლებად. ხალხი მათ ტაშით, სიყვარულით და ცრემლით ავიწყებდა. გამცილებლებს შორის იყო ვახილ ბარბაქაძე. ბრძოლაში ერთ-ერთი ბირველი დაიღუპა ზორბეგ კოჭრე მუხამბეზოვის მშვენიერი ქალიშვილი, მოწველების და მართლმადიდებელი, რომლის სანატიკარო ოთხთავიანაც ვუშარა მოხდა. წყნი და ისტორიის სამარტყინოდ, გმირულად დაღუპული იუნკრების საფლავები დაიკარგა, ის „სობოროდ“ დასაგრიეს რუსთაველის ბროსქეტზე, რომლის წინაღობის დამტკიცებდა. მაგრამ მათი სხეულები მინდ ვერ წაიძალა დაიძალა.

ტის, უნიტობისა და მსაჯურობის გამო დაიპყრეს მათი საქართველო. ასე აღმართული მემორიალი არა მარტო თავგანწირვის, ერთგულებისა და გმირობის მემორიალია, არამედ გაფრთხილებაც — თავისუფლების მოპოვების მემორიალი.

პოლიტიკის სულიგანიზება ქართულად და ტრანშეაში ჩადებულ მიღებები

(პირველი გვერდიდან)

თანაც ამას ემატება ერთი არსებითი ნიშან-თვისება: ეს მგლური კანონები და ინსტიტუტები მართლაც, გეგმიურია. და მოხდა პოლიტიკის სულიგანიზება: პარლამენტში დედის გინება და ცემა-ტყევა ჩვეულებრივ მოვლენად იქცა. პარტიები თუ მათი ცალკეული წევრები ერთმანეთს ანგარიშს მუშაობით უსწორებენ. ამონებულ მოწინააღმდეგეს (უბრალოდ, მათთვის არასასურველ ადამიანებს) მიუსხვევენ მასმედიას, არასამთავრობოებს, თუ ამანაც არ გასჭრავ, სათოვრ კრიმინალებსაც დახმარებენ (თუნდაც ორიოდ დღის წინათ საქართველოს რკინიგზის შეფის აკაკი ჩხაიძის ოფისში მიხტომა ავილოთ, რასაც უმაღლესი მოვლენად, მაგრამ ტრადიციული კვა-

ლიფიკაცია... „ხელისუფლება აპირებს თავის მოწინააღმდეგეებთან ანგარიშსწორებას“?) ხულიგანიზებული პარლამენტი, ხულიგანიზებული საკრებულო, ხულიგანიზებული პოლიტიკა, ხულიგანიზებული ეკონომიკა, სადაც მხოლოდ მგლური კანონები მოქმედებს... ამას წინათ ერთ სერიოზულ პოლიტიკურ მოღვაწეს, ცნობილ ფინანსისტს, ხელისუფლების ოპოზიციონერსა და დაჯერებულ კრიტიკოსს (ოლონდ, არა კრიტიკოსს) ვესაუბრე. იცით, რა მითხრა? მე ხელისუფლების მოწინააღმდეგე ვრჩები, მაგრამ არჩევნები რომ ხვალ იყოს, ხმას სახელისუფლებო ბლოკს მივცემდი. მე რე განმიმარტა: მე ვხედავ ხელისუფლების დიდ ნაკლებს, რომლის მიმართაც შეურიგებელი ვარ, მაგრამ იმასაც ვხედავ, ამ ოპოზიციის მოსვლა უბედურება იქნება ერისთვის. ეს საუბარი არარსებული „სახალხო

ფრონტის“ ლიდერის ნოდარ ნათაძის მიერ პრაიმ-ნიუსისთვის განცხადებულმა ვარაუდმა გამახსენა: ხელი-სუფლების რეგინგი მოსახლეობაში ნულის გოლია და ამიგომ იგი მხოლოდ იმდენ ხმას მოიპოვებს, რამდენიც გაყალბებასაც მოახერხებს. ბატონი ნოდარი, როგორც ყოველთვის, ახლაც ცდება, რადგან მას, მოვლენისა და სიგუაციის სწორი ანალიზი, სამწუხაროდ, ყოველთვის უჭირდა, უფრო სწორად, ამის უნარი არასოდეს არ მქონდა. ამიგომის უბრალოდ ვერ ხედავ, რომ საზოგადოება თანდათან, სულ უფრო დაბეჯითებით აკეთებს ორ პოლიტიკურ პოლუსს შორის არჩევანს და შეიძლება დაჯერებულად ითქვას: ეს არჩევანი ოპოზიციის სასარგებლოდ სულაც არ ხდება, იმ მიზეზების გამო, რაც უკვე ვთქვით. ამჟამად გამოკვეთილი ხულიგანიზაცია, უკეთესის შემთავაზების ნაც-

ვლად მხოლოდ არსებული სწორ-ხამოვანი გინება, ყოველად უმრდელად და უშვერად, აფრთხობს, საგონებელში აგდებს სამოგადოებას და აფრთხილებს, რომ ეს გუშინ თუ დღეს პირდაპირ ქუჩიდან მოსული ხალხი, რომელთა მთელი „დამსახურება“ და „ბაგაჟი“ პრემიენგის გინებაა (არადა, მრავალი მათგანი, სწორედ პრემიენგის გამოჩენილი, მის ფრთებქვეშ გადინდულა), არაფრის შემოქმედი და გამკეთებელი არ არის. ოპოზიციის ვერც გაერთიანებას ახერხებს, ვერც ახალი საარჩევნო კანონის მიღებას და აცხადებს, „შექმნილი ვაკუუმიდან გამოსავალი მხოლოდ ხალხის ქუჩაში გამოსვლაა“. ან რომელ გაერთიანებაზეა ლაპარაკი, როცა ლეიბორისტებსა და ნაციონალისტებს შორის დაპირისპირებამ პიკს მიღწა (თბილისის საკრებულოს ნერვებში) თავი თავი დაიკარგა...

წოდების მინიჭება საქართველოს პრეზიდენტის განკარგულება კოლკოვნო ლ. მათს ურამისათვის კოლმისის ბანერალ-მამორის სავსიალური წოდების მინიჭების შესახებ მ. თამილისის შინაგან საქმეთა მთავარი სამმართველოს უფროსის, პოლიციის პოლკოვნიკ ლევან მათსურაძის მიხედვით პოლიციის გენერალ-მაიორის სპეციალური წოდება. ილუარდ შივარდნაძე.

ინფორმაცია პარლამენტის თავმჯდომარე აპარიკას ანუაა 8 მინის საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარე ნინო ბურჯანაძე აშშ-ს ეწევა. ეს ბურჯანაძის პირველი ოფიციალური ვიზიტია ამერიკაში პარლამენტის თავმჯდომარის რანგში. როგორც „ინტერპრესს“ ბურჯანაძემ განუცხადა, ოთხდღიანი ვიზიტის ფარგლებში დაგეგმილ შეხვედრებში იგი პარლამენტის სახელთ კიდევ ერთხელ გამოთქვამს ორ ქვეყნას შორის თანამშრომლობის გაღრმავების სურვილს. საერთაშორისო კონფერენცია ნაპოლიტო 8 მინის წყალგუბოში, თავდაცვის სამინისტროს სამხედრო საბატონოში, მედიკოსთა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია გაიხსნა. ქუთაისის სამედიცინო ინსტიტუტის ინიციატივით და ორგანიზებით გამართულ მე-11 საერთაშორისო კონფერენციაში 600-მდე ექიმი მონაწილეობს. სამი დღის განმავლობაში ისინი ნერვული სისტემის პათოლოგიაზე, ქირურგიულ ინფექციებზე და მტკიცებითი მედიცინის ძირითად პრინციპებზე ისაუბრებენ. ინფორმაციები მოგზაურთა ინტერ-პრესა.

საქართველოს დამოუკიდებლობის დღე

მომხმარებელი ეპოქის კაცობრივების ფონზე საქართველოს, შეიძლება ითქვას, ორჯერ „ხონით მობრუნდა“ დამოუკიდებლობა. პირველად ეს მუსკად 85 წლის წინათ მოხდა. 1918-21 წლების დამოუკიდებელი საქართველოს ხელისუფალთა საქმიანობა, გასაგები მიზეზების გამო, კვლავაც დიდხანს იქნება „გამაბიძგებელი შუიტი“ დაკვირვების საგანი. სამოგადოება უფლებამოსილია უფრო სიღრმისეულად იცოდეს ის მძაფრი პროცესები, რასაც მაშინ, იმ არასრულ სამ წელიწადში ჰქონდა ადგილი.

პირველ – მოულოდნელად მოგანილ დამოუკიდებლობას რუსეთის წითელი იმპერიის კოლონიური უღელი მოჰყვა. რას უშემადებს განგება მეორეს – 1991 წლის 9 აპრილს მოპოვებულ დამოუკიდებლობას? როგორია მსგავსება და განსხვავება მათ შორის? რისი გამოარება პატივს მეთრეს პირველისაგან, და რისი – დაგმობა? ძირითადად ამით შემოისაზღვრა საქითხა ის რკალი, რომელთა შესახებ ამრის გამოარება ვთხოვეთ ცნობილ მეცნიერსა და საზოგადო მოღვაწეს, საქართველოს პოლიტიკურ მეცნიერებათა აკადემიის არხმეღენს, პროფესორ ვლადიმერ ზანუშვიტს.

– ბატონო ვლადიმერ, დიდი ხანი არ არის, რაც ქართველ მეცნიერებს საარტივო მასალების სრულყოფილი შესწავლით საშუალება მიეცათ, 1918-21 წლების დამოუკიდებელი საქართველოს ხელისუფალთა საქმიანობის პოზიტიური და ნეგატიური მომენტები ფართო საზოგადოებისათვის მისაწვდომი გახდა. როგორც იცხვებ, ნახევრად საბუნილო თარიღის დღეებში მიეცეთ თავს უფლება და ჯერ პოზიტიურ მომენტებზე გაგამახვილოთ ყურადღება...
– 1918 წლის 26 მაისს, ნაშუადღევს 5 საათსა და 55 წუთზე დამთავრდა საქართველოს ეროვნული საბჭოს სხდომა, რომელმაც მიიღო საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტი, რომლის პირველსავე მუხლში ჩაწერილია სიგყები: „საქართველო სრულყოფილი დემოკრატიული რესპუბლიკაა“. იმავე წლის ოქტომბერში ეროვნულ საბჭოს საქართველოს პარლამენტი ეწოდა.

მიუხედავად იმისა, რომ ქვეყანა მთლიანობაში მართლაც შეუმადლებელი იყო ასეთი ეპოქის ცვლილებებისათვის, პირველმა ეროვნულმა ხელისუფლებამ არაერთი მნიშვნელოვანი ღონისძიება განხორციელდა.
1919 წლის დამდეგს, ე. ი. დამოუკიდებლობის გამოცხადებიდან რამდენიმე თვეში, ჩატარდა უმაღლესი საკანონმდებლო ორგანოს – დამფუძნებელი კრების არჩევნები. სადაც დიდი უპირატესობით გაიმარჯვეს სოციალ-დემოკრატიკებმა. კრების თავმჯდომარე გახდა კარლო ჩხეიძე, რადგან ამ არჩევნებში ითქვა, ერთი საინტერესო ფაქტი უნდა გავიხსენოთ. 1919 წლის არჩევნებში კენჭს იყრდა დიდი ივანე ჯავახიშვილი. სოციალ-დემოკრატიკებმა ყველაფერი ილონეს მისი გადაუკატავისათვის, მაგრამ იგი არჩევნებში დამარცხდა. დამფუძნებელმა კრებამ დაადასტურა 1918 წლის 26 მაისის ეროვნული საბჭოს გადაწყვეტილება და დამტკიცა „საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტი“. დამფუძნებელმა კრებამ ასევე დამტკიცა საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის ერთპარტიული მთავრობა ნიუ ქორდანიას თავმჯდომარეობით. ასევე, დამტკიცდა სახელმწიფო აგრევიკა – ჰიში, კანონი სახელმწიფო ენის შესახებ.
საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენით მთლიანობაში წარმატებით დასრულდა ქართველი ერის ხანგრძლივი, პერმანენტული ბრძოლა თავისუფლებისათვის, ჩვენმა უძველესი კულტურის ქვეყანამ კვლავ მოიპოვა უფლება, დამდგარიყო მსოფლიო სუვერენულ სახელმწიფოთა გვერდით და თვითონ განეკო თავისი ბედი. თოგა ხანში საქართველოს დამოუკიდებლობა დე-ფაქტოდ სენეს თურქეთმა, არგენინამ, იგალიამ, საფრანგეთმა, დიდმა ბრიტანეთმა, იაპონი-

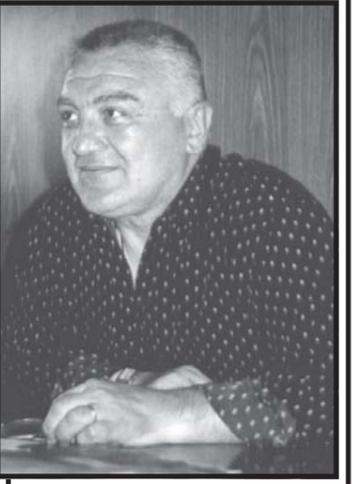
არსება; საქართველოში მცხოვრები ყველა მოქალაქისათვის, განურჩევლად მისი ეროვნებისა, სარწმუნოებისა, სოციალური მდგომარეობისა და სქესისა, თანასწორობის დაკანონება; ქვეყნის ადმინისტრაციულ-ტერიტორიულ ერთეულებად დაყოფა; საქართველოს უმაღლესი სასამართლოს შექმნა; ქვეყნის უმაღლეს ორგანოდ პარლამენტის დაკანონება და, რაც ყველაზე მნიშვნელოვანია, საქართველოს კონსტიტუციის მიღება 1921 წლის 21 თებერვალს...
– ბატონო ვლადიმერ, ყველაფერი ეს დღევანდელ სიბრტყეზე რომ გდმოვიტანოთ, როგორ შეაფასებდით გაკეთებულს?
– თუ ობიექტური ვიწებით, უნდა ვთქვათ, რომ მაშინდელ არასრულს სამ წელიწადში სახელმწიფოსთვის ნაკლები არაფრით გაკეთებულა, ვინემ დამოუკიდებლობის მეორედ მოპოვებიდან დღემდე.
– რომელი ნიშნებით შეიძლება მივაგმაგვსოთ ერთმანეთს პირვე-

ითკენ და რისი იმედით. პარტიები გასაჭირის დღესაც უფრო იმაზე მეცადინებენ, თუ შინაურ მოპირდაპირეს როგორ მოსგეხონ კისერი, ვინემ გარეზე მტრის მოგერიებაზე, ერთობა მარტო ენამე აკერიათ და არა ბარლებში აქვთ გამჯდარი“.
ინდივიდუალურ გაითოკაცებას შედეგად ის მოჰყვა, რომ ვერ მოხერხდა ქვეყნის პოლიტიკურ ძალთა ერთიანობა, საერთო ინტერესების საფუძველზე კონსოლიდაცია, „ერთნობით და თანადგომით“ ქვეყნის მართვა. დღევანდელი სიტუაციის არ იყოს, მე-19 საუკუნის გარიჟრაჟზე არსებული პარტიები „იულონისა და დარეჯან დედოფლის პარტია“, „დავით გიორგის ძის პარტია“, „ალექსანდრე ბატონივილის პარტია“ და სხვები მოსისხლე მტრებივით დაერივნენ ერთმანეთს. იგივე ხდებოდა 1918-21 წლებში, ჭეშმარიტ მამულიშვილთა ყოველგვარი ცდა „ერთ უღელში შეება“ ყველა ეს ძალა, მარცხით დამთავრდა. 1918-21 წლებში მენშევიკ-ბოლშევიკებამ და ედუკ-სოციალ-დემოკრატიკებამ დანაწილებული საქართველოს პოლიტიკური ელიტა, რუსი გენერლებისა და მათი მრავალრიცხოვანი აგენტურის გულის გასახარად, ერთმანეთთან უკომპრომისო

კვირა

რუბრიკას უძღვება ზურაბ ოიაშვილი

– 800 იყო მნიშვნელოვანი გასული კვირა ქვეყნისთვის და თქვენთვის პირადად? – „კვირის“ გრადიციულ შექითხვას უპასუხებს საქართველოს კულტურის სამინისტროს სახელმწიფო პროგრამის კოორდინატორი შიდა ქართლში რუბრიკ მალაქაძე.
– 3000, რომ ჩემი პასუხი 26 მაისს გამოქვეყნდება და, შესაბამისად, დღევანდელ დღეს ვულოცავ საქართველოს – ჩვენი სამშობლოს დამოუკიდებლობის დღეს. ახალ სახელმწიფოს ვამენებთ და, ამდენად, არათუ ერთი კვირა, არამედ ყოველი ახალი დღე და საათი მნიშვნელოვანი იმით, თუ რას ვქმნით, რას ვაკეთებთ ქვეყნის საკეთილდღეოდ, უკეთესი მომავლისათვის, თუ როგორია ფარდობითობა პოზიტივისა და ნეგატივის, – ქვეყანა ხომ ასე ნაბიჯ-ნაბიჯ ყალიბდება...
გასული კვირის მნიშვნელოვანი და სასიხარულო მოვლენა, ალბათ, იყო ჩვენი ქვეყნის ერთ-ერთი უმაღლესი ჯილდოს – რუსთაველის პრემიის მინიჭება და მისარია, რომ კვლავ სახელოვან ადამიანებს ერგოთ ასეთი პატივი და აღიარება. ჩემს მოკრძალებულ ხმასაც შევეუბოთ მილოცვებს, მიმართულს რეომ ამამუკეულისადმი, გურამ იოჩანაშვილისადმი, მარინე იოვილისადმი, თემურ ჩხეიძისადმი, მამია მალაზონიასადმი. სამწუხაროდ, ამ სიხარულს ვეღარ შევწრნენ ჩვენი საყვარელი არგისტები – გოგი გეგეჭკორი და კოტე მახარაძე.

ქვეყნისთვის:

– 3000, რომ ჩემი პასუხი 26 მაისს გამოქვეყნდება და, შესაბამისად, დღევანდელ დღეს ვულოცავ საქართველოს – ჩვენი სამშობლოს დამოუკიდებლობის დღეს. ახალ სახელმწიფოს ვამენებთ და, ამდენად, არათუ ერთი კვირა, არამედ ყოველი ახალი დღე და საათი მნიშვნელოვანი იმით, თუ რას ვქმნით, რას ვაკეთებთ ქვეყნის საკეთილდღეოდ, უკეთესი მომავლისათვის, თუ როგორია ფარდობითობა პოზიტივისა და ნეგატივის, – ქვეყანა ხომ ასე ნაბიჯ-ნაბიჯ ყალიბდება...
გასული კვირის მნიშვნელოვანი და სასიხარულო მოვლენა, ალბათ, იყო ჩვენი ქვეყნის ერთ-ერთი უმაღლესი ჯილდოს – რუსთაველის პრემიის მინიჭება და მისარია, რომ კვლავ სახელოვან ადამიანებს ერგოთ ასეთი პატივი და აღიარება. ჩემს მოკრძალებულ ხმასაც შევეუბოთ მილოცვებს, მიმართულს რეომ ამამუკეულისადმი, გურამ იოჩანაშვილისადმი, მარინე იოვილისადმი, თემურ ჩხეიძისადმი, მამია მალაზონიასადმი. სამწუხაროდ, ამ სიხარულს ვეღარ შევწრნენ ჩვენი საყვარელი არგისტები – გოგი გეგეჭკორი და კოტე მახარაძე.

სამკედრო-სასიცოცხლო ბრძოლაში იყო ჩაბმული.
– ბატონო ვლადიმერ, ერთობა ყოველთვის ჩვენი „აქტიუვის ქუსლი“ იყო, მაგრამ ორივე საქართველოსთვის გადაუღებელი ბარიერი გახდა საერთო სიღუბნით, სხვისი მოთმეობით. როგორ ფიქრობთ, სად უნდა ვეცებოთ ამის მიზეზი?
– რთული შექითხვაა ერთი შეხედვით, მაგრამ მისი პასუხი თავისუფლად შეიძლება ჩვენს კლასიკოსებთან შედეგებით. მე ხშირად ჭკუის საკითხავად და რჩევისათვის ჩვენს სასიქალო წინაპრებს მივმართავ ხოლმე. ამ შემთხვევაშიც მოვესწიროთ დიდ დილას: „გყვინდორი, მთა-ბარი, მიწა-წყალი, ჰავა-ჰაერი იმისთანა გვაქვს, რომ რა გინდა სულო და გული, არ მოვო, არ მოიხვეჭო, არ გამოიყენო. აქ ჩივის რძეს რომ იცყვიან, ისიც იშოვება, ოღონდ ხელი გაკარ, გაისარჯე, იხხევე, მუცელსა და გულისთქმას ბატონად ნუ გაიხდი. იცოდე, დღეს მძლეობა მძლეა გარჯა, შრომა და ნაშრომის გაფრთხილება, შენახვა, პატრონობა, გამოზოგვა საჭიროებისამებრ და არა გაუმაძღარ სურვილებისამებრ. ვართ კი ასეთნი?..“ აქ პასუხი ერთმნიშვნელოვანია – არა ვართ და ამიგომავ ვერ დავიღწევი თავი სიღუბნისათვის.
თუ სახელმწიფოსა და ერს ღირსების მაღალგანვითარებული გრძნობა არ გააჩნია, მნელად რომ მარ რაიმე წარმატებას მიაღწიოს. ჩვენს შემყურე მსოფლიო თანამეგობრობას კი ამჟამად ექმნება შთაბეჭდილება, რომ ჩვენ არაფრის მაქნისები ვართ და მხოლოდ სხვისი დახმარების იმედით ვცხოვრობთ. ალბათ, იშვიათია სხვა სახელმწიფო, რომელსაც 2 მილიარდი დოლარი საგარეო ვალი ჰქონდეს, ასეულ მილიონობით ჰუმანიტარული დახმარება მიეღოს, განუსაზღვრელი რაოდენობის გრანტები (იმაზე მეტი, რაც საგარეო ვალი) აეთვისებინოს და თითქმის ყველა სამომხმარებლო პროდუქტი გარედან შემოქონდეს, სხვაგან ყიდულობდეს იმ პროდუქციას, რომლის ნედლეული თავად მოეპოვება.

ჩემთვის პირადად:

– 15-23 მაისს ქალაქი გორი მასპინძლობდა შიდა ქართლის მხარის მეხუთე სამხარეო დელეგაციის გამარჯვებულ მხაგრულ თვითმობედ კოლექტივებს, რომელთაც კულტურის დღეების ჩარჩოებში გამოართეს საინტერესო ღონისძიებები. ვფიქრობ, დელეგაციის ინიციატივით – შიდა ქართლის საინტერეო აღმინისტრაცია, კულტურის სამხარეო სამსახური, საქართველოს ეროვნული დელეგირი საბჭოს სამხარეო კომიტეტი მამულიშვილურ საქმეს აკეთებენ, რადგან ასეთი აქციები მასტიმულირებელია არა მხოლოდ მასში მონაწილე კოლექტივებისთვის, არამედ ხალხისთვის, მაყურებლებისა და მსმენელებისთვისაც, რადგან ხალხურ შემოქმედებას მუდამ სჭირდება ყურადღება და ხელშეწყობა.

1918 წლის 26 მაისი 85 წლის გადასახ კლიდან საიუბილეო დილოგი არასაიუბილეო საბინსიკოს ფონზე

დი და მეორე დამოუკიდებელი საქართველოს ხელისუფლება?

– მსგავს ნიშანთა შორის გონის მიმეცხად შეიძლება საგარეო პოლიტიკური კურსის არათანაბრად დევრულობა გამოვყოთ. ქორდანიას მთავრობა ხან გერმანიის მომედ იყო, ხანაც ინგლისის და წარმოდინებით, რუსეთისაც კი. თუმცა, ამ უკანასკნელის ვერაგობა 1920 წლის 7 მაისის ხელშეკრულებაზე ხელმოწერამაც დაამტკიცა. მან ფაქტობრივად „გააყურა“ საქართველოს მთავრობა, ბოროტად ისარგებლა მისი გულბრყვილობით. რუსეთმა იგივე „ფანდი“ გაუკეთა საქართველოს ამჟამინდელ ხელისუფლებას აფხაზეთში. ეს, ალბათ, ჭკუის სასწაველი ფაქტია. ისიც ცხადია, რომ რუსეთი არც მაშინ და არც ახლა ცოცხალი თავით ვერ ურიგდება საქართველოს დამოუკიდებლობას. რაც შეეხება ეკონომიკურ პოლიტიკას, იგი არც მაშინ იყო პრიორიტეტული მიმართულება და, სამწუხაროდ, არც დღესაც. ასევე არც მაშინ გაგაჩნდა მყარი კონცეფცია ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური რეფორმებისა და არც ახლა გვაქვს. ხამგანში უნდა ითქვას ისიც, რომ ქორდანიას ხელისუფლებამ შეიმჩნეოდა მოჭარბებული კოსპოლიცინი და ყოველგვარი უცხოურით მედმეტად გატაცება. ეს პრობლემა ახლაც საკმაოდ აქტუალურია. ასევე, ჩვენთვის სამწუხარო რეალობა გახდა ის, რომ საზოგადოებრივი ცნობიერების სიმტკიცე და მთლიანობა მაშინაც მიუღწეველი იყო და დღესაც ასეა.
– როგორ ფიქრობთ, დღევანდელ და მაშინდელ ხელისუფალთა შეცდომებს თუ აქვთ ისეთი საერთო მნიშვნელო, რომლის გასწორებით, მძიმე სიტუაციის შეცვლა მოკლე დროში შესაძლებელი გახდება?
– საერთო მნიშვნელოდ მე საზოგადოების გაითოკაცება და, აქედან გამომდინარე, ეროვნული ცნობიერების უქონლობა მიმანია. თუ ეს პრობლემა მოისხნა, სხვა დანარჩენის შევლას დიდი დრო არ დასჭირდება. საზოგადოებამ უნდა ირწმუნოს, რომ მარტო საკუთარი ინტერესით ცხოვრება სიკეთეს ვერ მოიგანს. ჩემს ნათქვამს დიდი ნიკოლაძის სენტენციით გავამყარებ: „თითოეული ჩვენგანი ცალკე ვართ, თვითონაც კი არ იცის სა-

კი საერთოდ უარყო საკითხის განხილვაც კი. საქართველოს დეიურედ აღიარება გადაწყდა მხოლოდ 1921 წლის 26 იანვარს, გასაბჭოებაზე ერთი თვით ადრე. საქართველო დეიურედ აღიარეს ინგლისმა, საფრანგეთმა, იგალიამ, გერმანიამ, რუსეთმა, თურქეთმა, მექსიკამ და სხვა. უფრო ადრე, 1920 წლის 16 დეკემბერს საქართველოს, ინგლისის ანტიქართული პოზიციის გამო, უარი ეთქვა „ერთა ლიგაში“ მიღებაზე. მისი 24 წევრი სახელმწიფოდან საქართველოს მხარი მხოლოდ ათმა ქვეყანამ დაუჭირა.
ასეთი იყო ის ისტორიული რეალობა ქრონოლოგიურად, მაგრამ ახლა ისიც ვთქვათ, რისი გაკეთება შეძლო პირველმა ეროვნულმა ხელისუფლებამ. ამჟერად მხოლოდ მოგადი ჩამონათვალთ შემოვიფარგლები. თითოეული მათგანის გამოფერვა საგამეთო მასალის ფარგლებში ნამდვილად სცილდება. პირველ რიგში, გამოსაყოფია შემდეგი ღონისძიებები: ქართული ენის სახელმწიფო ენად გამოცხადება; რუსიფიკაციის პოლიტიკით დათრგუნული და დამახინჯებული განათლების სისტემის სწორ, ეროვნულ გზაზე დაყენება; თბილისის უნივერსიტეტის სახელმწიფო უნივერსიტეტად გამოცხადება; საყოველთაო, სავალდებულო უფასო დაწყებითი განათლების შემოღება; ფულადსაკრედიტო სისტემის მოწესრიგებისათვის ეროვნული ვალუტის – ჰონის შემოღებაზე დეკრეტის მიღება; ეროვნული რესპუბლიკური ბანკის შექმნა; საქართველოს სახელმწიფო მუშეუშისა და ეროვნული საზხაგრო გალერეის და-

05. 80-5 83.

სპორტი

ჩამართა ლიგა

აბიფკბნ 3ბედტინეცბ4 2 3ვბკფიბ4

როსა უეფა ჩემპიონთა ლიგის ფინალური მატჩი მანჩესტერში დაინიშნა, „ოლდ ტრაფორდის“ მეტაგრონე კლუბს იმედი მიეცა, რომ ამ შეხვედრაში მისი გუნდი ითამაშებდა. რა თქმა უნდა, მანჩესტერ იუნაიტედი მართლაც კარგა ხანს ითვლებოდა ამ შეჯიბრების ერთ-ერთ ფავორიტად, ახლა კი საქმე ერთგვარ კურთხევად მივიდა — ფინალში ითამაშებს კლუბი, რომელიც სერ ალექს ფერგუსონის შეგირდებმა ორჯერ დამაჯერებლად დაამარცხეს.

მამ ასე, ჩემპიონთა თასის, შემდეგ კი ჩემპიონთა ლიგის მთელი გათამაშების ისტორიაში პირველად ფინალურ მატჩში იგალობის ორი კლუბი უპირისპირდება ერთმანეთს. ზოგი კომენტატორის აზრით, ეს იმას ნიშნავს, რომ იგალობის ჩემპიონატი ევროპაში ყველაზე ძლიერია. ისიც ერთი კლუბი, რომ ამ შეხვედრებს ყველა როდი იმარტებს.

„მილანი“ და „იუვენტუსი“ ამ ფინალურ მატჩამდე ცხრათვიანი ბრძოლის გადატანის შემდეგ მივიდნენ. ამასთან, მათ მიერ განვლილი გზა ერთმანეთისაგან საგრძნობლად განსხვავდებოდა, ისე კი ორივემ არაერთ განსაკუთრებულ გზაზემ არაერთ განსაკუთრებულ გზაზემ.

პირველი განსხვავება ის იყო, რომ „მილანი“ წინასწარ შეჯიბრებულან მოუხდა ბრძოლის დაწყება, თანაც ისეთიანად, რომ კინაღამ პირველივე ეტაპზე მოუხდა ჩემპიონთა ლიგისგან გამოთხოვება. პირველ მატჩში „სანსიტომ“ „მილანმა“ ფილიპო ინბაგის მიერ გატანილი ერთადერთი გოლის წყალობით დაამარცხა ჩეხური „სლოვანი“ ქ. ლიბერეციდან, მაგრამ წააგო საპასუხო შეხვედრა 1:2. მილანელთაგან აქ გოლი კვლავ ინბაგმა გაიტანა, მაგრამ „სლოვანი“ ამას ორი თუასუხა და კარგი ანტილოგის შეგირდები შემდეგ ეტაპზე მხოლოდ მეტოქის მინდორზე გატანილი ბურთის წყალობით გავიდნენ.

ამას უკვე პირველი ჯგუფური ტურნირი მოჰყვა, სადაც „მილანის“ მეტოქეები იყვნენ მიუნხენის „ბაიერნი“, „დუბოროცი“ (ლა კორუნი) და ფრანგული „ლანსი“. შემდეგ სტადიაზე ორი უძლიერესი გადიოდა. მოულოდნელად ძალიან სუსტად ითამაშა „ბაიერნი“, რომელმაც 6 თამაშში სულ 2 ქულა მოაგროვა. 12 ქულით პირველ ადგილზე გავიდა „მილანი“, ამდენივე ქულით მეორეზე — „დუბოროცი“.

აი, „მილანის“ შედეგები ამ ეტაპზე: ორი მოგება „ბაიერნიდან“ — 2:1 მიუნხენში (ინბაგი — 2) და 2:1 (სერკინიო, ინბაგი) შინ. „ლანსთან“ იგალობებდა სამი ქულა მოიპოვეს —

2:1 მილანში (ინბაგი — 2 და 1:2, შეეჩენკო). „დუბოროციოსთან“ პირველი მატჩი შინ მოიგეს — 4:0 (მელოროფი, ინბაგი — 3), შემდეგ კი წააგეს 1:2 (დალ-ტომასონი).

პირველი ჯგუფური ტურნირის შემდეგ მონაწილეთა რაოდენობა, ცხადია, განახევრდა. ახალ, მეორე ჯგუფური ტურნირში „მილანი“ მოუხდა თამაში მადრიდის „რეალთან“, ღორგმუნდის „ბორუსიასა“ და მოსკოვის „ლოკომოტივთან“ და კვლავ ჩინე-

ბულად გაართვა თავი სიძნელეებს. ორჯერ დაამარცხა მოსკოვის „ლოკომოტივი“ — 1:0 მილანში (დალ-ტომასონი) და 1:0 მოსკოვში (რივალდო, პენალტით). „რეალს“ „მილანმა“ „სან სიროზე“ კი მოუგო 1:0 (შეეჩენკო), მაგრამ შემდეგ წააგო 1:3 (რივალდო), რაც შეეხება „ბორუსიასთან“ შეხვედრას, ღორგმუნდში სტუმრებმა მოიგეს 1:0 (ინბაგი), მეორე შეხვედრა, რომელსაც უკვე ახარქონდა რაიმე მნიშვნელობა, იმავე ანტარიმით წააგეს.

ორი პირველი ადგილი ორ ჯგუფური ტურნირში — ეს, რა თქმა უნდა, დიდი მიღწევა იყო. მეოთხედ-ფინალში „მილანი“ დაამარცხა თავისი უპირატესობა ამსტერდამის „აიაქსთან“ — 0:0 სტუმრად და 3:2 მილანში (ინბაგი, შეეჩენკო, დალ-ტომასონი), შემდეგ კი ნახევარფინალში აჯობა თანაქალაქელ „ინტერსას“ — 0:0 და 1:1 (შეეჩენკო). ამრიგად, „მილანი“ რვაწლიანი „შესვენების“ შემდეგ ფინალში გავიდა.

ახლა კი გადახედოთ „იუვენტუსის“ მიღწევებს. ამ გუნდმა ფინალში უკანასკნელად 1998 წელს ითამაშა. „მილანისაგან“ განსხვავებით, „იუვენტუსმა“ ქალბატონმა შეჯიბრება პირდაპირ პირველი ჯგუფური ტურნირიდან დაიწყო. ამ ეტაპზე მისი მეტოქეები იყვნენ კიევის „დინამო“, როტერდამის „ფეიენოორდი“ და „ნიუკასლი იუნაიტედი“. პირველ ჯგუფური ტურნირში ტურინელებმა სრულიად დამაჯერებლად გაიმარჯვეს. მათ ორჯერ მოუგეს კიეველებს: 5:0 (დი ვაიო — 2, დელ პიერო, დავიდ-

სი, ნედედი) და 2:1 (სალასი, სალაიუტა). პირველ ფრეს — 1:1 (კამორანეზი) შემდეგ „იუვენტუსმა“ დაამარცხა „ფეიენოორდი“ — 2:0 (დი ვაიო — 2), „ნიუკასლთან“ კი სამი ქულა მოიპოვა: 2:0 (დელ პიერო — 2) და 0:1. მამ ასე, 13 ქულა და პირველი ადგილი.

სამაგიეროდ, მეორე ჯგუფური ტურნირში „იუვენტუსს“ დიდი თავგადასავლები გადახდა და მხოლოდ რაღაც იმდენი (აბა, სხვანაირად როგორ ვთქვათ!) გავიდა მეორე ადგილზე. ტურინელების მეტოქეები ამ ეტაპზე იყვნენ „ბაიერნი“ (შეეჩენკო, რია), „მანჩესტერ იუნაიტედი“ და „დუბოროცი“.

პირველ მატჩში ესპანელებთან სტუმრად „იუვენტუსი 0:2 კი ატედა, მაგრამ ბირინდელისა და ნედედის გოლების წყალობით მაღალია ფრეს — 2:2. ამას მოჰყვა 4:0 „დელ პიერო“ „ბაიერლთან“. გოლები გაიტანეს გრემეგე, მონტერო, გაკინარდი და დელ პიერო. თითქოს ყველაფერი კარგად იყო, მაგრამ ამას მოჰყვა ორი წაგება „მანჩესტერ იუნაიტედთან“. „ოლდ ტრაფორდზე“ მასპინძლებს საგრძნობი უპირატესობა ჰქონდათ — 2:1. ერთადერთი საპასუხო გოლი ნედედმა 90+2 წუთზე გაიტანა. რაც შეეხება საპასუხო შეხვედრას, იგი „იუვენტუსმა“ საკუთარ მინდორზე გამაძლავებურებელი ანტარიმით 0:3 წააგო. ამას, მართალია, მოჰყვა ძნელი გამარჯვება „დუბოროციოსთან“ — 3:2 (ფურაბა, გრემეგე, ტულორი 90+3 წუთზე), მაგრამ შემდეგ კვლავ წაგება სტუმრად „ბაიერლთან“ — 1:2 (გაკინარდი). საბოლოოდ „იუვენტუსმა“ 7 ქულა მოაგროვა, იმდენივე, რამდენიც „ბაიერლმა“ და „დუბოროციომ“.

კიდევ კარგი, რომ იგალობებს უკეთესი დამატებითი მონაცემები აღმოაჩნდათ და ამის წყალობით გავიდნენ მეოთხედფინალში. პირველ მეოთხედფინალში ტურინში „ბარსელონასთან“ აღინიშნა ფრე — 1:1 (მონტეგრო). მეორე მატჩში ძირითადი დრო ასეთივე ანტარიმით დამთავრდა (გოლი ნედედმა გაიტანა). დამატებით დროში, 115-ე წუთზე სალაიუტამ გამარჯვება მოუტანა „იუვენტუსს“.

ნახევარფინალში „იუვენტუსის“ მეტოქე „რეალი“ იყო. უკვე პირველმა მატჩმა მადრიდში — 1:2 (გრემეგე) იგალობებს გარკვეული იმედები ჩაუსახა. საკუთარ მინდორზე მათ მართლაც დამაჯერებლად მოიგეს — 3:1 (გრემეგე, დელ პიერო, ნედედი).

ვინ უნდა ჩაითვალოს ფინალური მატჩის ფავორიტად? ძნელი სათქმელია.

გივი გაზრიალი.

მხოლოდ შედეგები

ენოვნური საფეხბურთო ჩემპიონატების ტაბლი

იტალია. „ბოლონია“ — „რეჯინა“ 0:2, „ბრეშია“ — „მოდენა“ 2:2, „კომო“ — „გორინო“ 1:0, „ემპოლი“ — „პარმა“ 0:2, „ინტერი“ — „პერუჯა“ 2:2, „იუვენტუსი“ — „კიევი“ 4:3, „რომა“ — „ატალანტა“ 1:2, „პი-აჩენცა“ — „მილანი“ 4:2, „უდინეზე“ — „ლაციო“ 2:1.

გერმანია. „ბორუსია“ — „კობლენც“ 1:1, „შტუტგარტი“ — „ფოლფსბურგი“ 2:0, „შალკე“ — „ბაიერნი“ 1:0, „გლადბახი“ — „ვერდერი“ 4:1, „ბი-ლეფელდი“ — „ჰანოვერი“ 0:1, „ჰამბურგი“ — „ჰანოვერი“ 2:0, „მიუნხენი“

2:0, „სინოტი“ — „ბლანნი“ 2:2, „ლიბერეცი“ — „კარალოვე“ 3:1, „ბრნო“ — „მლინი“ 5:0, „ბუდოვიცე“ — „პრეშბორგი“ 1:1, „გუტლიცი“ — „ბოჰემიანი“ 0:1, „სპარტა“ — „სიგმა“ 1:1, „სლავია“ — „ჟიჟკოვი“ 3:0.

პოლონეთი. „პოლონია“ — „ოსტროვეცი“ 2:1, „რუხი“ — „გროცლინი“ 1:1, „პატოვიცე“ — „ოდრა“ 2:1, „ვიჟევი“ — „გურნიკი“ 1:0, „პილიცა“ — „შაგლეზიე“ 2:2, „ლეხი“ — „პოტონი“ 6:0.

შოტლანდია. „დანდი იუნაიტედი“ — „აბერდინი“ 0:2, „მოგერუელი“ — „ლივეინგსტონი“ 6:2, „პიტერხედინი“ — „პარტიკი“ 2:3.

ფინეთი. „მიტტი-ლაანი“ — „კოპენჰაგენი“ 1:2.

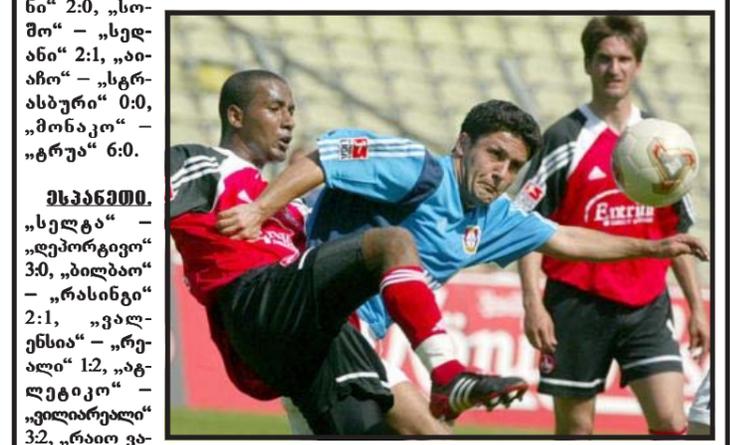
აშშ. „ბრევენი“ — „რიდი“ 2:0, „გრანდრი“ — „მალცბურგი“ 3:3, „რაიდი“ — „კერნეტი“ 2:1, „პაინი“ — „აუსტრია“ 0:0, „დემირი“ — „შტურმი“ 2:1.

საბერძნეთი. „ჟაბაქსი“ — „კირისი“ 2:0, „თენი“ — „ინაგ ბოიში“ 4:2, „სერეცი“ — „ბაილან“ 0:4, „გრასპოპრისი“ — „ვილი“ 4:2.

საბერძნეთი. „ლანსი“ — „ბასიკია“ 2:0, „ლიონი“ — „გენგამი“ 1:4, „ბორდო“ — „ლილი“ 2:0, „ნანტი“ — „მარსელი“ 1:0, „რენი“ — „მონპელიე“ 3:1, „ჰაერი“ — „ნიცა“ 2:1, „ოსერი“ — „პარი სენ-ჟერმენი“ 2:0, „სო-სო“ — „სედანი“ 2:1, „ბი-ასი“ — „სტრასბური“ 0:0, „მონაკო“ — „გრუა“ 6:0.

საბერძნეთი. „არისი“ — „ირაკლისი“ 2:1, „პრუდიჟიკი“ — „ეგალი“ 1:1.

უკრაინა. „დინამო“ (კიევი) — „შახტიორი“ 2:1, „ვორსკლა“ — „არსენალი“ 1:1, „მეტალურგი (დონეცი)“ — „ჩერნომორეცი“ 2:0,

საბერძნეთი. „სპორტინგი“ — „სეგუბალი“ 3:4.

საბერძნეთი. „ილიჩევიცი“ 1:1, „კრივპასი“ — „გაგრა“ 2:1, „ობოლონი“ — „მეტალისტი“ 3:1, „ალექსანდრია“ — „დნეპრი“ 0:1, „ვოლინი“ — „მეტალურგი“ (შაპტოროვი) 0:2.

ბელგია. „გენი“ — „გენტი“ 3:1, „ვესტერლო“ — „შარლერუა“ 1:1, „ლუვიე“ — „მონსი“ 1:0, „მეხელენი“ — „მუსკრონი“ 3:2.

რუსეთი. „მინიკი“ — „მენიკი“ 3:0, „როტორი“ — „რუბინი“ 3:1, ცსკა — „გორპელო“ — „მეტალურგი“ 1:0, „გორპელო“ — „ურალანი“ 3:0.

გაბონი. „ბანიკი“ — „იაბლონიცი“

საბერძნეთი. „ბასიკია“ — „ილიჩევიცი“ 1:1, „კრივპასი“ — „გაგრა“ 2:1, „ობოლონი“ — „მეტალისტი“ 3:1, „ალექსანდრია“ — „დნეპრი“ 0:1, „ვოლინი“ — „მეტალურგი“ (შაპტოროვი) 0:2.

კალათბურთი

სტუ-ს „ბრინჯაო“

ბმრპპ კალათბურთულ ვაჭა XI ეროვნული ჩემპიონატის მე-3 პრიზიორის ვინაობა — საქართველოს ნაციონალური უნივერსიტეტის სტუდენტებმა რუსთაველი მთლიანად სძლიეს „აბოტს“ 83:80 და ბრინჯაოს მედლები მოიპოვეს.

რაც შეეხება მე-7 ადგილისთვის მებრძოლი „მაქაბისა“ და სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გუნდის დავას, გუშინ მდვისპირელებმა გადამწყვეტი შეხვედრა მოიგეს 91:88 და გაიმარჯვეს კიდევ 2:1.

მოვლენის შიშაღებ

უკვე გაუწყვეტ, რომ ვერის ბაღის ბავშვთა კლათ-ბურთის სასახლემ სპორტულ მოცეკვავეთა აღმოსავლეთ ევროპის ჩემპიონატს, ღია საერთაშორისო ტურნირს და კატეგორიის თასის გათამაშებას უმასპინძლა. სამდღიანი უშედეგო ბრძოლების შემდეგ საქართველოს წარმომადგენლები - ალექსანდრ ჩენსოკოვი და სალომე ლომსაძე ორჯერ ავიდნენ კვატრსტაბის უმაღლეს საფეხურზე. ისინი ათი ცეკვის ჯამში აღმოსავლეთ ევროპის ჩემპიონები გახდნენ, ხოლო ღია საერთაშორისო ტურნირზე ლათინურ-ამერიკულ ცეკვებში პირველი ადგილი დაი-

კავეს. საგულსხმოა ისიც, რომ ჩვენმა ნაკრებმა მედი-მედ მეცხრედ დაისაკუთრა ამიერკატეგორიის თასი. ნურაინი იფიქრებს, რომ საქართველოს სპორტსმენებს გამარჯვება ხოლოდ მიაღწევს. თითოეული ქულისთვის უშედეგო ბრძოლები მიმდინარეობდა და მოცეკვავეთა ხელოვნებას 10 ქვეყნის საუკეთესო არბიტრები აფასებდნენ. მათ შორის გახლდათ სპორტული ცეკვების საერთაშორისო ფედერაციის სპორტული დირექტორი პაინე შპაპრო. ასპარეზობის დაშთავების შემდეგ გერმანულ სკუმარს ვესაუბრე.

დაბავადეული გარდაიცვალა. იგი ყოველთვის სიყვარულით იხსენებდა თბილისში გატარებულ დღეებს. ბედნიერი ვარ, რომ ყველაფერი საკუთარი თვალით ვნახე. შეჯიბრება ჩინებულად იყო ორგანიზებული. ფანტასტიკური მაყურებელი გყავთ. ისინი უმეტესოდ გრძობენ თითოეულ ნიუანსს. ალბათ, ამის შედეგად არის, რომ თქვენები შესანიშნავად ცეკვავენ და შეჯიბრებებში ფავორიტებად ითვლებიან.

უკრაინელი მოცეკვავეების გულ-თბილად მიღებისთვის.

ერთი მინდა გითხრათ: დღეს მეცხრის გაძარბი სანთლები დაგანთე იმ ჩემი ქართული მეგობრების სულის მოსახსენებლად, რომლებიც, სამწუხაროდ, ცოცხლები აღარ არიან. ბაზარშიც მოვასწარი შესვლა - ჩემს ქალიშვილს აქაური მწვანელი და ყველი უყვიდა. დანატრული გახდით ქართული მიწის სურნელისა. ჩვენად სავალოლ, მგზავრობის საფასური ძვირი, რაც კონტაქტების გაღრმავებაში ხელს გვიშლის. ყოველივეს მიუხედავად, გაისად ანალოგიურ ტურნირზე ჩემს ქალიშვილს და ჩემი კლუბის მოცეკვავეებს აუცილებლად ჩამოვიყვან.

თინათინ ბაჩიშვილი, საქართველოს სპორტული ცეკვების ეროვნული ფედერაციის პრეზიდენტი: ჩემი იმედი მართლაც კარგად ჩაიარა. მოხარული ვარ, რომ ჩვენმა სპორტსმენებმა იმედი გაგვიმართლეს. ყველა მონაწილეს - მოცეკვავეს, მსაჯს თუ ჟურნალისტს მინდა მადლობა ვუთხრა თანადგომისთვის. საქართველოს სჭირდება ასეთი დღესასწაულები. ამჯერად, ავად თუ კარგად, ჩვენი სახსრებით გაეწვიდით ყოველივეს. სასურველია, საგაისოდ მაინც ვინმე შეგვაშველოს ხელი.

ესაუბრა ვაშა დანდელია.

სურათებში: პაინე შპაპრო (მარცხნივ) და თინათინ ბაჩიშვილი; ირინა ბედნიანა; ცეკვავენ აღმოსავლეთ ევროპის ჩემპიონები - ალექსანდრ ჩენსოკოვი და სალომე ლომსაძე; ნორბი მოცეკვავეები - კვარცხლბეკე.

ლევან ლომსაძე და რეზა ბაჩიშვილი ფოტო.

გიმ გაჩეილაძეს ამ ღონისძიების მადლობა ვუთხრებ ორგანიზებისთვის, მადლობა თბილისს და სრულად საქართველოს გულთბილი მასპინძლობისთვის.

ბორის პოპოვი, ბელორუსიის სპორტული ცეკვების ეროვნული ფედერაციის ვიცე-პრეზიდენტი: ბელორუსებისთვის საქართველო ლეგენ-

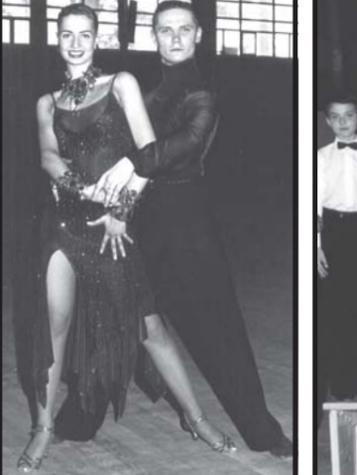
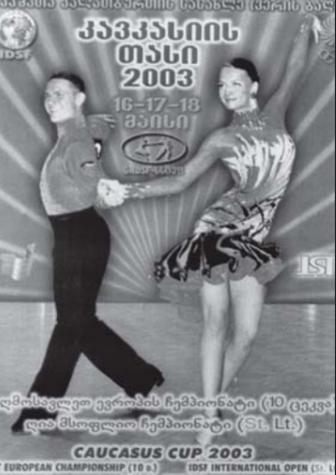
სპორტის და მასპინძლობის კვალიშვილი დარჩენ

ძველთაგან რომელიმე უნდა ამოვარდეს, რაც საკმაოდ რთული პროცესია. ამის მიუხედავად, იმედს არ ვკარგავთ და ვფიქრობთ, რომ სპორტის ამ უღამამეს სახეობას 2008 ან 2012 წლის ოლიმპიურ თამაშებზე მაინც ვიხილავთ.

დარული ქვეყანაა. თითოეული ჩვენგანი ოცნებობს აქ ჩამოსვლაზე, მაგრამ, სამწუხაროდ, საბჭოეთის დამხრის შემდეგ ეს გაძნეულდა მგზავრობის საფასურის უსამელოდ გამრდის გამო. სწორედ ამ მიზეზით ვერ ჩამოვიყვანეთ ამჯერად მოასპარევე წყვილები. არადა, რამდენიმე წლის წინათ თბილისის ტურნირში მონაწილეობდა მინსკელი ანდრეი გიბუგი, რომელიც ახლახან მიმე სენით

რომელიც პაგარაობისა ალავერდში მონათლეთ. ძალიან უნდოდა მასაც წამოსვლა, მაგრამ ამჯერად ვერ შეძელი. გაისად იგი აუცილებლად ჩამოვა თბილისის ტურნირზე, რომელიც შესანიშნავად არის ორგანიზებული. არც გამკვირვებია, რადგან დიდა ხანია, ვინობ თენგიშ და ლარისა გაჩეილაძეებს, ვიცი მათი საქმისადმი დამოკიდებულება. მადლობა მათ ამ დაუვიწყარი დღეებისთვის.

მინდა ვისარგებლო შემთხვევით და დიდი მადლობა ვუთხრა საქართველოს სპორტული ცეკვების ეროვნული ფედერაციის პრეზიდენტს თინათინ ბაჩიშვილს.

სარბენ ბილიკებზე - ბუნების წიაღში

იმ დღეს საზეიმოდ იყო მორთული დიდის ცეკ-პარკი. მაყურებელიც მრავლად ჰყავდათ სპორტულ ფორმებში გამოწყობილ გოგო-ბიჭებს. აქ დიდუბე-ჩუღურეთის რაიონის მოსწავლე ახალგაზრდებმა პირად-გუნდური პირველობა გამართეს მძლეოსნურ კროსში, რომელიც 2002-2003 სასწავლო წლის დამთავრებას მიეძღვნა. ასპარეზობის ინიციატორი და ორგანიზატორი იყო დიდუბე-ჩუღურეთის რაიონის ახალგაზრდობის საქმეთა განყოფილება (უფროსი ვახტანგ მაჭავარიანი), რომელსაც დახმარება გაუწიეს რაიონის გამგეობამ (გამგებელი გიორგი ჩაჩანიძე), სპორტკომიტეტმა (თავმჯდომარე ნუხა გავომიძე) და ჩუღურეთის რაიონის მოსწავლე ახალგაზრდობის ცენტრმა (დირექტორი ციცილო გოგოგიშვილი).

ათას მეგრ დისტანციამე სარბენად 400-მდე მძლეოსანი გამოვიდა. სკოლის მოსწავლეები ცალკე ვეჯიბრებოდნენ ერთმანეთს, უმაღლესი სასწავლებლების, გეპინკუმების და კოლეჯების წარმომადგენლები კი - ცალკე. დაძაბული პაექრობების შემდეგ გამოვლინდნენ გამარჯვებულები და პრიზიორები. გაუწყვეტ მათ ვინაობას.

I ჯგუფი. გოგონები. 1. თამუნა ესეხუა (169-ე სკოლა), 2. ალექსანდრა ზამეგინა (37-ე სკოლა), 3. ქრისტინა მურაშოვა (147-ე სკოლა). ვაჟები. 1. მიხეილ თოფჩიშვილი, 2. გიორგი კიკაბიძე (ორივე 169-ე სკოლა), 3. გიორგი ურუშაძე (24-ე სკოლა).

გუნდური. 1. 169-ე სკოლა (დირექტორი ლუარა ყანდაშვილი), 2. 24-ე სკოლა (ლია იოსელიანი), 3. 26-ე სკოლა (კოტე დათიაშვილი). II ჯგუფი. გოგონები. 1. მარიამ ქველაძე (ფიშკულტურის კოლეჯი), 2. ლუდმილა სულაძე (რკინიგზის ინსტიტუტი). 3. ნინო ხიდიშვილი (პოლიტექნიკური კოლეჯი). ვაჟები. 1. ირაკლი ქარდავა (პოლიტექნიკური კოლეჯი), 2. ელუარდ ბაღდასაროვი (რკინიგზის ინსტიტუტი), 3. გიორგი

სოსელია (ფიშკულტურის კოლეჯი). გუნდური. 1. პოლიტექნიკური კოლეჯი (დირექტორი ლენორ თქრუაშვილი), 2. რკინიგზის ინსტიტუტი (რექტორი პეტრე ქენქაძე), 3. ფიშკულტურის კოლეჯი (დირექტორი თემურ ლორთქიფანიძე).

შეჯიბრების ორგანიზატორებმა და რაიონის ხელმძღვანელებმა გამარჯვებულები და პრიზიორები შესაბამისი ხარისხის დიპლომებით, თასებით და ფასიანი საჩუქრებით დააჯილდოვეს.

ლიდო ცინცაძე.

სურათებში: ასპარეზობისა და დაჯილდოების მომენტები.

თაობა

ბავშვობიდანვე გამოირჩეოდა განსაკუთრებული ნიჭით. სამი წლისამ უკვე წერა-კითხვა იცოდა, წლინახევრისა კი უმეცდომოდ არჩევდა ერთმანეთისგან ჭადრაკის ფიგურებს. ბრძენთა თამაშის საიდუმლოებას ბაბუამ აზიარა. მანვე იწი-

ნასწარმეგყვება, ეს ბავშვი მალე ყველას გვაჯობებსო. აკი, ბუნდა კიდევ. ანა ბავშვობაში დღეს საქართველოში უფროსი თაობის მოჭადრაკეებისთვისაც სახიფათო მეტოქეა, რაც გურნირების არაერთხელ დაუმტკიცებია.

სადარბაზო ბარათი

ანა ბავშვობაში 16 წლისაა, თბილისის 106-ე სკოლის მეათე კლასს ამთავრებს. სხვადასხვა დროს ღელა თანდაშვილი, დავით გურგენიძე, გოგი მაჭარაშვილი და პარმენ გელაშვილი აშეცადინებდნენ, წელწადანახევარია, გიორგი გოგიანიშვილიდან გარჯაიშობს.

შეჯიბრებებში 1996 წლიდან მონაწილეობს. მამის შოთა ინჟინრეველის გურნირში II ადგილი დაიკავა. მომდევნო წელს თბილისის ჩემპიონობა მოიპოვა ათი წლის გოგონებსა და ვაჭებშიც. ამავე ასაკში საქართველოს პირველობაზე სალომე ჭოხონელიძესთან I-II ადგილები გაიყო, მსოფლიო პირველობაზე კი მეშვიდე იყო. 1998 წელს თორმეტწლიანთა შორის თბილისის ჩემპიონი გახდა. ორი წლის შემდეგ ბათუმში თოთხმეტწლიანთა საქართველოს პირველობაზე ბრინჯაოს მედალი ერგო. შარშან შავი მღვის აუზის ქვეყნების საჭადრაკო ფესტივალში თანატოლთა შორის ყველას აჯობა.

წლებს თებერვალში საქართველოს მოჭადრაკე ქალთა ერთიანი ჩემპიონატის შესარჩევ გურნირში მე-8 ადგილი დაიკავა და ფინალურ ეტაპზე თამაშის უფლება მოიპოვა, იქ კი VII ადგილზე გაიდა და საერთაშორისო ოსტატის ბალისთვის ნახევარი ქულა დააკლდა.

ამას წინათ 16-წლიანთა საქართველოს პირველობაზე ოქროს მედალთან ერთად თანატოლთა შორის მსოფლიო პირველობის საგმური დაიმსახურა.

რებზე ვერ მივეგმაგრებით, ამიგომ ბოლო ხანს ბათუმში გამართული შეჯიბრებები ჩვენთვის გამოცდილებისა და სათამაშო პრაქტიკის მისაღებად კარგი საშუალებაა. ოქტომბერში მსოფლიო პირველობაზე წავალ, რომელსაც საბერძნეთი უმასპინძლებს.

— ამდენი ხანია, სულ ჭადრაკზე ვსაუბრობთ. ანა გაუაზრებს, ბრძენთა თამაშის გარდა, სხვა არაფერი აინტერესებს?

— ბავშვობისას უფრო აქტიური ვიყავი: ცეკვაზე დავიდიოდი, მუსიკაზეც, წელიწადნახევარი სპორტული განვარჯიშითაც ვიყავი გატაცებული, მაგრამ ყველაფერი მაინც ჭადრაკმა გადალწონა. ახლა ფეხბურთს თუ ვეყურებ ხოლმე ტელევიზორში.

— თავისუფალ დროს რას აკეთებ?

— ყოველდღიურად 5 საათს ჭადრაკში რომ ვიმეცადინებ, მერე სკოლის გაკვეთილებს ვამზადებ, ფაქტობრივად, თავისუფალი დრო აღარც მრჩება.

თუმცა, მხაგურული ლიტერატურის წაკითხვას ვახერხებ. დოსტოევსკის თხზულებები მიმი-

დავს — ადამიანის სულიერი სამყარო იქ განსხვავებულად არის წარმოდგენილი. პო, კიდევ დეტექტიური რომანების კითხვა მიყვარს. ალბათ, ამიგომაც გადაეწყვიტე, იურისტი გახდე, ცხადია, დიდოსტატობასთან ერთად.

— შენი დაძმები თუ გაბაძვენ?

— ძმა და ორი და მყავს. ჭადრაკის თამაში სამივემ იცის, მაგრამ სერიოზულად არც ერთი არ მეცადინებო. ია ქურნალისგობაზე ოცნებობს. მსოფლიო ჩემპიონი თუ გახდები, შენზე წიგნებს დაეწერო,

დოსტოევსკის მოყვარული მოჭადრაკე

— მსბაშს შეჯიბრებებში უკვე ორჯერ ვმონაწილეობდი, მაგრამ პრიმიორთა შორის ვერ მოვხედე, ახლა ყოველმხრივ ვეცდები, მეტადი მოვიპოვო, — მითხრა საქართველოს პირველობის დამთავრების შემდეგ ანა გაუაზრებმა.

— ამ გურნირში გამარჯვება გაცივდება?

— ჩემს ასაკში საკმაოდ ძლიერი მოჭადრაკეები არიან. წინასწარ ვერაფერი იტყვის, ვინ მიადევს წარმატებას. აი, ახლაც მე და მკა ფურცელაძემ 7-7 ქულა მოვაგროვეთ და მას უკეთესი კოეფიციენტი ვაჯობებ. ნინო ბაციანიშვილი კი მხოლოდ ნახევარი ქულით ჩამოგვრჩა.

— როგორ ფიქრობ, შეჯიბრებებში ხშირად გიმართლებს?

— ამას ნამდვილად ვერ ვიტყვი. ისე, ილბალიც საჭიროა, თუმცა, მაინც მიმაჩნია, რომ ყველაფერი მოჭადრაკეზე დამოკიდებულია — როგორ მოემზადები და განწყობი კონკრეტულ მეტოქესთან სათამაშოდ. აი, მაგალითად, კანში ათწლიანთა მსოფლიო პირველობაზე ბოლო გურის წინ საპრიმიორად გავსვლის მანსი მქონდა. არც ისე ძლიერ იუგოსლავიელ სტოიანოვიჩთან დებიუტშივე ცუდად ვითამაშე და წავაგე. ეს გურნირი მაინც დაუვიწყარია ჩემთვის, რადგან 11 დღის განმავლობაში ჩვენს სათაყვანო ნონა გაფრინდაშვილთან ერთად ვცხოვრობდი ნომერში...

— მარცხის შემდეგ ადვილად ახერხებ, საკუთარი თავი განაწყო მომდევნო გურნირისათამაშოდ?

— მოგჯერ ვახერხებ, მოგჯერ — ვერა. შარშანწინ ქუთაისში თოთხმეტწლიანთა საქართველოს პირველობაზე ბოლო ორი გურის წინ III-II ადგილებს ვიყოფიდი, მე-8 გურნირში სალომე მელიაშვილთან წავაგე. მაინც შემეძლო სამეუღლე მოხვედრა, მაგრამ თავს ვერ მოეცრევი, ბოლო გურნირს დავმარცხე და VII ადგილზე გავედი.

— წლებადგე შედეგებით, ალბათ, უკმაყოფილო არა ხარ. წინ კიდევ რა შეჯიბრებები გეღის? — ქალთა ერთიანი ჩემპიონატის ფინალში საერთაშორისო ოსტატის პირველი ბალი უნდა

ამელო, მაგრამ ქულა დაეკარგე უბრალოდ: პირველ გურნირში ანა მათნაძესთან, ფაქტობრივად, მოგებული პარტია გაუაზრებმა, მერე კი სლოგიკ გვეტაძესთან სრულიად თანაბარ პოზიციამი შევცდი და წავაგე. რას იზამ, ჭადრაკში ყველაფერი ხდება. ამიგომ ვცდილობ, ყველაფერი დავივიწყო და მომავალი შეჯიბრებებისთვის საფუძვლიანად მოვემზადო. 6 ივნისიდან ფოთში მოსწავლეთა რესპუბლიკურ სპარტაკიადზე გამოვალ. 15 ივნისიდან საქართველოს საკლუბო ჩემპიონა-

გი დაიწყება. თამარ ხშირად მივამბამ გურნირისთვის ჩამოაყალიბა გუნდი „ყაბზეგი“, რომელსაც ბატონი გოგი თოფაძე დააფინანსებს. ქალბატონმა თამარმა აქ ჩემთან ერთად სათამაშოდ მიიწვია ნათია ჯანაჯავა, ნონა დათუაშვილი და ალა ვახანიანი. საქართველოს ჩემპიონი გუნდი ევროპის საკლუბო ჩემპიონატში იასპარეზებს.

დაგეგმილი მაქვს ბათუმში შავი მღვის აუზის ქვეყნების საჭადრაკო ფესტივალში მონაწილეობა 9 ივლისიდან. როგორც შევიტყვევ, ეს შეჯიბრება აუცილებლად გამიმართება, რაც ძალიან სასიამოვნოა. საქართველოს ახალგაზრდა მოჭადრაკეები ხომ უსახსრობის გამო უცხოეთში საერთაშორისო გურნი-

რებზე ვერ მივეგმაგრებით, ამიგომ ბოლო ხანს ბათუმში გამართული შეჯიბრებები ჩვენთვის გამოცდილებისა და სათამაშო პრაქტიკის მისაღებად კარგი საშუალებაა. ოქტომბერში მსოფლიო პირველობაზე წავალ, რომელსაც საბერძნეთი უმასპინძლებს.

— ამდენი ხანია, სულ ჭადრაკზე ვსაუბრობთ. ანა გაუაზრებს, ბრძენთა თამაშის გარდა, სხვა არაფერი აინტერესებს?

— ბავშვობისას უფრო აქტიური ვიყავი: ცეკვაზე დავიდიოდი, მუსიკაზეც, წელიწადნახევარი სპორტული განვარჯიშითაც ვიყავი გატაცებული, მაგრამ ყველაფერი მაინც ჭადრაკმა გადალწონა. ახლა ფეხბურთს თუ ვეყურებ ხოლმე ტელევიზორში.

— თავისუფალ დროს რას აკეთებ?

— ყოველდღიურად 5 საათს ჭადრაკში რომ ვიმეცადინებ, მერე სკოლის გაკვეთილებს ვამზადებ, ფაქტობრივად, თავისუფალი დრო აღარც მრჩება.

თუმცა, მხაგურული ლიტერატურის წაკითხვას ვახერხებ. დოსტოევსკის თხზულებები მიმიდავს — ადამიანის სულიერი სამყარო იქ განსხვავებულად არის წარმოდგენილი. პო, კიდევ დეტექტიური რომანების კითხვა მიყვარს. ალბათ, ამიგომაც გადაეწყვიტე, იურისტი გახდე, ცხადია, დიდოსტატობასთან ერთად.

— შენი დაძმები თუ გაბაძვენ?

— ძმა და ორი და მყავს. ჭადრაკის თამაში სამივემ იცის, მაგრამ სერიოზულად არც ერთი არ მეცადინებო. ია ქურნალისგობაზე ოცნებობს. მსოფლიო ჩემპიონი თუ გახდები, შენზე წიგნებს დაეწერო,

ესაუბრა ვაშა დანიელი.

ფხვბურთი

რას გვიქაღიან კოეფიციენტები?

ჩემპიონთა ლიგის მიმდინარე გათამაშება უკვე დასასრულს უახლოვდება და უფას შესაბამის ორგანოები მომავალი გურნირისთვის მზადებას იწყებენ. მოგეხსენებათ, გასიად გათამაშების ფორმატი შეიცვლება და პირველი ჯგუფური ეტაპის შემდეგ, გუნდები ფლეიტურთო ასოციაციის მის წევრ თითოეულ ქვეყანას ბოლო სუთი წლის მანძილზე დაგროვილი ქულებიდან გამომდინარე აფასებს და შესაბამის კოეფიციენტებსაც ანიჭებს, რითაც უპრესტიჟულეს საკლუბო გურნირში მათი კვოტა ისაზღვრება.

გაისად ჩემპიონთა ლიგაში ყველაზე მეტი (4) წარმომადგენელი ესპანეთს, იტალიასა და ინგლისს ეყოლებათ, რომელთაგანაც ჩემპიონი და ვერცხლის პრიმიორი ატგომატურად ჯგუფურ ეტაპზე მოხვდებიან, ხოლო მესამე-მეოთხეადგილოსნები მესამე საკვალიფიკაციო რანჟინდან ჩაებშეიან გათამაშებაში. უფრო ვრცლად კი, რომელ ქვეყანას რამდენი გუნდის გამოყვანა შეეძლება, ქვემოთ მოყვანილი ცხრილიდან შეიგყოთ.

1. ესპანეთი. ჯგუფური ეტაპი - ჩემპიონი, მეორეადგილოსანი. მესამე საკვალიფიკაციო რანჟინი - მესამე და მეოთხეადგილოსანი.
2. იტალია. ჯგუფური ეტაპი - ჩემპიონი, მეორეადგილოსანი. მესამე საკვალიფიკაციო რანჟინი - მესამე და მეოთხეადგილოსანი.
3. ინგლისი. ჯგუფური ეტაპი - ჩემპიონი, მეორეადგილოსანი. მესამე საკვალიფიკაციო რანჟინი - მესამე და მეოთხეადგილოსანი.
4. გერმანია. ჯგუფური ეტაპი - ჩემპიონი, მეორეადგილოსანი. მესამე საკვალიფიკაციო რანჟინი - მესამეადგილოსანი.
5. საფრანგეთი. ჯგუფური ეტაპი - ჩემპიონი, მეორეადგილოსანი. მესამე საკვალიფიკაციო რანჟინი - მესამეადგილოსანი.
6. საბერძნეთი. ჯგუფური ეტაპი - ჩემპიონი, მეორეადგილოსანი. მესამე საკვალიფიკაციო რანჟინი - მესამეადგილოსანი.
7. პოლანდია. ჯგუფური ეტაპი - ჩემპიონი, მესამე საკვალიფიკაციო რანჟინი - მეორეადგილოსანი.
8. თურქეთი. ჯგუფური ეტაპი - ჩემპიონი, მესამე საკვალიფიკაციო რანჟინი - მეორეადგილოსანი.
9. პორტუგალია. ჯგუფური ეტაპი - ჩემპიონი, მესამე საკვალიფიკაციო რანჟინი - მეორეადგილოსანი.
10. რუსეთი. მესამე საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი, მეორე საკვალიფიკაციო რანჟინი - მეორეადგილოსანი.
11. ჩეხეთი. მესამე საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი, მეორე საკვალიფიკაციო რანჟინი - მეორეადგილოსანი.
12. შოტლანდია. მესამე საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი, მეორე საკვალიფიკაციო რანჟინი - მეორეადგილოსანი.
13. უკრაინა. მესამე საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი, მეორე საკვალიფიკაციო რანჟინი - მეორეადგილოსანი.
14. ბელგია. მესამე საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი, მეორე საკვალიფიკაციო რანჟინი - მეორეადგილოსანი.
15. აუსტრია. მესამე საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი, მეორე საკვალიფიკაციო რანჟინი - მეორეადგილოსანი.
16. შვეიცარია. მეორე საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
17. ნორვეგია. მეორე საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
18. ისრაელი. მეორე საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
19. ხორვატია. მეორე საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
20. პოლონეთი. მეორე საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
21. დანია. მეორე საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
22. შვედეთი. მეორე საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
23. სერბეთი. მეორე საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
24. სლოვაკეთი. მეორე საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
25. ბულგარეთი. მეორე საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
26. რუმინეთი. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
27. უნგრეთი. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
28. სლოვენია. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
29. კვიპროსი. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
30. ფინეთი. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
31. ლატვია. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
32. საქართველო. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
33. მოლდოვა. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
34. ისლანდია. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
35. ბელორუსი. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
36. ლიტვა. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
37. ირლანდია. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
38. მაკედონია. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
39. მალტა. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
40. უელსი. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
41. ესტონეთი. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
42. ბოსნია. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
43. სომხეთი. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
44. ჩრ. ირლანდია. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
45. ალბანეთი. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
46. აზერბაიჯანი. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
47. ფარერები. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
48. ლუქსემბურგი. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.
49. ყაზახეთი. პირველი საკვალიფიკაციო რანჟინი - ჩემპიონი.

პრივი „ოლიმპიკ“ მეტი სიესხადე

მათაშინის მკობრული თაყვანისმცემი ახალ მატჩს გულშემატკივრები დიდი ინტერესით მოელონ. რაც შეეხება მომავალ უმნიშვნელოვანეს ორთაბრძოლებს, აქ ბოლო ხანებამდე ბევრი რამ იყო ბუნდოვანი, ახლა კი მოგ საკითხში შეთანხმება მოხერხდა.

კერძოდ, მნიშვნელოვანია ის გარემოება, რომ მსოფლიოს ექს-ჩემპიონმა მაიკ ტაისონმა (აშშ) უახლოეს ხანებში ხელი აიღო პრეტენზიებზე შეხვედეს თანამედროვეობის უძლიერეს მოკრივე ლენოქს ლუისს (ინგლისი), ისე კი, რა თქმა უნდა, სულაც არ არიდებს თავს სხვა მეტოქეებს.

21 ივნისს ლოს-ანჯელესში კარგა ხნის პაუზის შემდეგ კვლავ გამართავს ბრძოლას ლენოქს ლუისი. იგი კანადელ კორკ ჯონსონს შეხვედრება. ამ მატჩისთვის სანქცია უბს-ს (მსოფლიო კრივის საბჭო) უნდა მიეცა, მაგრამ მან ჯონსონის რეპუტაცია არასაკმარისად მიიჩნია. ლენოქს ლუისი გაჯიუტდა, არ დაემორჩილა გაერთიანებას, რომლის ჩემპიონიც იგი არის და ჯონსონს გაცილებით უფრო ნაკლებად პრესტიჟული იბოს-ს (კრივის საერთაშორისო ორგანიზაცია) სანქციით იბრძოლებს. კომენტატორები თვლიან, რომ კანადელი მსოფლიოს უძლიერეს მოკრივეს სერიოზულ წინააღმდეგობას ვერ გაუწევს. რათა ლოს-ანჯელესში მეტი მაყურებელი მოემზადათ, ორგანიზატორები აპირებდნენ მთავარი სანახაობის: ლუის-ჯონსონის მატჩის წინ მოეწყობათ მაიკ ტაისონისა და

რუს ოლეგ მასკაევის შეხვედრა. „კინის მაიკი“ თითქმის თანხმდებოდა, მაგრამ შემდეგ ჩათვალა, რომ მისი რეპუტაცია შეილახებოდა, თუკი რინგზე მთავარი მატჩის წინ რაღაც „დამატებად“ გამოსვლა მოუხდებოდა. კომენტატორებმა მოუწონეს კიდევ მას ასეთი გადაწყვეტილება. სამაგიეროდ თავი ოდნავაც დამცირებულად არ ჩათვალა ვიგალი კლიჩკო (უკრაინა), რომელიც ამ „დამატებით“ მატჩში ტაისონს შეხვედრება, როგორც ფიქრობენ, დაამარცხებს კიდევ მასკაევს.

ვიგალი კლიჩკოს მეტი პრეტენზიებიც აქვს. უბს-მ იგი ოფიციალურად ჩათვალა ამ ვერსიით მსოფლიო ჩემპიონობის ოფიციალურ პრეტენდენტად (რასაც ადრე ერიდებოდა) და ლენოქს ლუისს დაავალა 2003 წლის დეკემბრამდე აუცილებლად შეხვედეს მას. ამით ბოლო მოელო გაუთავებელ კამათს და სასამართლოებისადმი მიმართვას, სადაც კლიჩკო ლუისს უბიოდა, ლუისი კი – კლიჩკოს. აი, რა განაცხადა კლიჩკოს პრომოუტერმა კლაუს-პეტერ კოლმა (გერმანია):
– ბედნიერი ვარ, რომ ამდენი ხნის გაჭიანურების შემდეგ მოლაპარაკება წარმატებით დასრულდა. ლენოქსმა დაამტკიცა, რომ იგი დიდი ჩემპიონი და ჯენგლმენია, რომელიც მზადაა მიიღოს ყველა სერიოზული ვიგალი კლიჩკო კი თქვა:
– სიამოვნებით გამოვალ რინგზე ჯერ ლოს-ანჯელესში (ოლეგ მასკაევის წინააღმდეგ), შემდეგ კი ლუისთანაც. ახლა ჩემი სწრაფვა, შეხვედრე დიდ ჩემპიონს, საყვარელი რეალურია. დარწმუნებული ვარ, რომ ამერიკელ მაყურებელს იმედს არ გაუვცრუებ.

გივი თორაილი.

8 გუნდი 12-ის ნაცვლად

სომხეთის მიმდინარე ჩემპიონატში გრადიცილი 12 მონაწილის ნაცვლად ახლა მხოლოდ რვა: ერთი წლით დისკვალიფიცირებულია ქვეყნის ყველაზე პოპულარული კლუბი, ერევნის „არარატი“, სხვადასხვა მიზეზით თამაშზე უარი თქვეს „სპარტაკმა“, „მეგრანოცმა“, „არმავირმა“ და „ლერნანს არცახმა“.

მთავარი სიურპრიზი მაინც ერევნის „არარატის“ დისკვალიფიციაა. საქმე ის არის, რომ ეროვნულ ჩემპიონატში „არარატისა“ და ერევნის მეორე კლუბის „პიუნიკის“ დაპირისპირებამ მეტად მწვავე და ამასთან არასპორტული ხასიათი მიიღო. „პიუნიკის“ ფაქტობრივი მუპატრონე კი სომხეთის ფეხბურთის ფედერაციის პრეზიდენტი რუბენ აირაპეტიანია. აირაპეტიანმა ჯერ „პერსონა ნონ-გრანტად“ გამოაცხადა „არარატის“ აქციონერი და მთავარი მწვრთნელი არკადი ანდრეასიანი, რომელიც, მისი აზრით, საბოკატეს უწყობდა ეროვნულ ნაკრებს, შემდეგ კი ჩემპიონატიდან გარიცხა „არარატი“. როგორც ერევნელი ჟურნალისტი ალექსანდრე გრიგორიანი იუწყება, მძიმე სიტუაციასთან ერთად, რომელიც ეროვნულ ჩემპიონატში შეიქმნა, უნდა აღინიშნოს ერთგვარი დადებითი მოვლენებიც ეროვნულ ნაკრებში, სადაც მწვრთნელად მოიწვიეს რუმინელი სპეციალისტი მისაი სტოიკიუ (უკანასკნელად თურქულ „ანკარა გიუჯიუში“ რომ მუშაობდა).

სუსტად განვითარებული სამხრეთის დასახმარებლად

იტალიის ფეხბურთის ფედერაციამ საინტერესო გადაწყვეტილება მიიღო. ამიერიდან „სერია B“-ს კლუბები ორ ჯგუფად დაიყოფიან გეოგრაფიული

პრინციპის თანახმად და თითოეულში 10 გუნდი ითამაშებს. ჯგუფებში გამარჯვებულები შემდეგ გადაწყვეტ შეხვედრებში შეხვედრიან ერთმანეთს და „სერია A“-ში გასასვლელად იბრძოლებენ. ეს დადგენილება 2005-06 წლების სემონიდან შედის ძალაში და მისი მიზანია არა მარტო საკლუბო დანახარჯების შემცირება, არამედ ქვეყნის სუსტად განვითარებული სამხრეთი ნაწილის დახმარებაც. საქმე ის არის, რომ იტალიის ყველა ასეთი სხე ძლიერი გუნდი ან ქვეყნის ჩრდილოეთი, ან შუა ნაწილიდანაა.

6 წელი სამი კილოგრამი კოკაინისათვის

26 წლის სინგაპურელი ფეხბურთელი გიტანი პერიდასამი იტალიაში „სერია A“-ს ერთ-ერთ კლუბთან კონტრაქტის გასაფორმებლად ჩავიდა. ამ კონტრაქტის ნაცვლად მას 6 წელი პატიმრობა მიუსაჯეს. რატომ? იმიტომ, რომ ჩანთაში 3 (!) კილოგრამი კოკაინი აღმოუჩინეს. ეს ნარკოტიკები მას ბუცებში ღრმად შეფუთული ჰქონდა. იგი ამბობს, რომ კოკაინი ვიდაცამ ჩაუღო: – განა არა, რაღაც უცნაური სუნი შეეცა, და მეც თვითონ შემეპარა ეჭვი.

მარსელ დესაიი – 104

34 წლის მარსელ დესაიიმ ევროპელებთან ამასწინადელ მატჩში (5:0) საფრანგეთის ნაკრებში გამოსვლის ეროვნული რეკორდი დაამყარა. ეს შეხვედრა მისთვის 104-ე აღმობრუნება მანამდე მიღწევას, რომელიც ნახევარმეცველ დიდი დემამს ეკუთვნოდა. რაც შეეხება თავის პირველ გამოსვლას ნაკრებში, ეს იყო 1993 წლის 22 აგვისტოს.

ამ მიღწევას ცენტრალური მცველი, ალბათ, მალე კიდევ უფრო გააუმჯობესებს. იგი ემ-

ბალება კონფედერაციის თასზე მონაწილეობის მისაღებად, რომელიც 18 ივნისს იწყება.

ეს რა დაემართა ამ განთქმულ „ფანტომასს“?

„ბრემისს“ და „მილანის“ ამასწინადელ მატჩში გასაოცარი რამ მოხდა: მთ უფრო უცნაურია, რომ იგი მსოფლიოში საუკეთესო მსაჯად ცნობილ პიერ-ლუიჯი კოლინას გადახდა.

მაგის 61-ე წუთზე მიღებულმა როკე ქუნიორმა წააქცია რობერტო ბაჯო. არბიტრმა გადაწყვიტა დამნაშავეს დასჯა, ჩაიყო ხელი ჯიბეში, და პირი, საკვირველებზე, მასში ვერც ყვითელი ბარათები აღმოაჩინა, ვერც წითელი. თურმე ნუ იტყვი, თავისი „სამუშაო იარაღი“ „ფანტომასს“ გასახლელში დაევიწყია. გულშემატკივრები ერთხმად ახარხარდნენ. ქუნიორი დაუსჯელი დარჩა, კოლინა კი მაინც არ დარჩენილა „უიარაღოდ“ – სულ რამდენიმე წუთში მეოთხე არბიტრმა მას ბარათები მოურბუნინა.

„რომას“ პრეზიდენტი კატეგორიულია

იტალიის 2002-2003 წლების ჩემპიონატში პოპულარულ კლუბ „რომას“ მარცხიან გა-

მოსვლას კომენტატორები სხვადასხვანაირად სხნიან. ზოგი დაპარაკობს ცნობილ მწვრთნელ ფაბიო კაპელოს შეცდომებზე, ზოგი უხეირო სატრანსფერო პოლიტიკაზე, ანდა სხირ გრავებზე.

სულ სხვანაირი აზრი გამოთქვა „რომას“ პრეზიდენტმა ფრანკო სენსიმ, რომელიც არც თავის მწვრთნელს ემდურის და არც ფეხბურთელებს.

სენსი ფიქრობს, რომ „რომას“ მოწინააღმდეგეები, რომლებმაც მშვენივრად იცოდნენ კლუბის ძალა, არ მოერიდნენ ფართო შეთქმულებას. მათ მოისყიდეს მსაჯები და მთელი სემონის განმავლობაში „რომას“ კარში ყოველდღე უსაფუძვლო პენალტები ინიშნებოდა.

აი პრეზიდენტის მეტად კატეგორიული განცხადება:

– თუკი მაგხულში, როცა ქვეყნის მომავალი ჩემპიონატი იტეგებება, სულ ცოტა, ოთხ მსაჯს მაინც არ აუკრძალავენ მუშაობას, მე იძულებული ვიქნები „რომას“ დავატოვებინო „სერია A“.

ეს რომ მართლაც ასე მოხდეს, აი სკანდალური სიტუაციაც სწორედ მაშინ შეიქმნება!

ცრუ ბექებები მადრიდში

ნამდვილი აურზაური ატყდა მადრიდში, როცა ფეხბურთის გულშემატკივრებმა საკუთარი თვალით იხილეს ქუნიორი მოსვირნი ცოლ-ქმარი ბექებები.

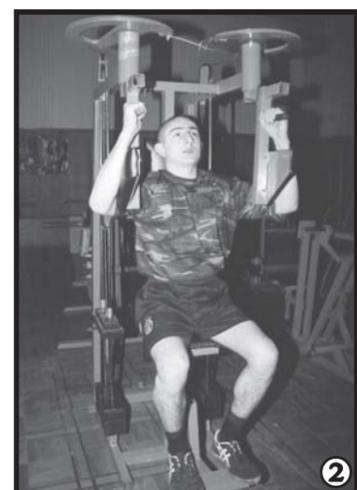
მათ უპირავეა ავტოგრაფის მოყვარულმა მიმართა. სინამდვილეში კი გამოირკვა, რომ ისინი იყვნენ არა ბექებები, არამედ გრემპაკეთებული მსახიობები, რომლებიც ინგლისურმა გამომთამ „ლონდონ ივინგ სტანდარდმა“ დაიქირავა. ეს კომედია კი იმ ამბიდან ორი დღის შემდეგ მოხდა, როცა „რეალის“ ხელმძღვანელობამ ოფიციალურად უარყო ყოველგვარი მოლაპარაკება დევიდ ბექემის ესპანეთის დედაქალაქში, „სამეფო კლუბში“ მოწვევის შესახებ.

ათლეტიკაში ივარჯიშეთ ჩვენთან ერთად მხენი ჯარისკაცი - II ნაწილი

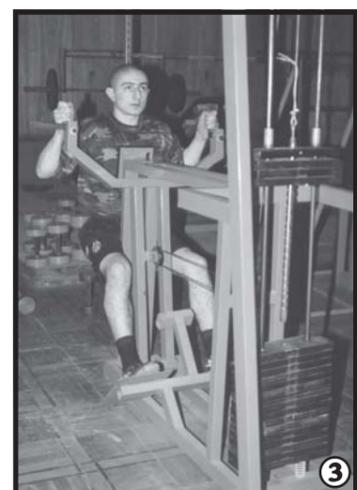
რობორც ჩვენი რუბრიკის წინა გამოშვებამაც ვიუწყებოდით, ათლეტიკაში ერთ-ერთი საუკეთესო საშუალებაა წვევამდელი ფიზიკური სრულყოფისათვის.

ეროვნული ნაკრები გუნდის მწვრთნელების – ნიკოლოზ სარაიდისა და გია ჯმუხაძის მიერ მომზადებული სპორტსმენი სერგო მერაბიშვილი მართლაც იშვიათი კონდიციებით გამოირჩევა. მის არსენალში

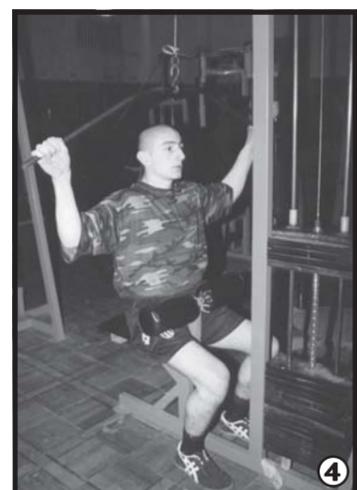
თვალსაჩინო ადგილი უკავია ტრენაჟორებს. დღეს სერგო მერაბიშვილის შესრულებით გთავაზობთ რამდენიმე ვარჯიშს ტრენაჟორებზე.

მეორე მხრის კონტრაბანდის
1. ტრენაჟორის სახელურების აჭიმვა მკერდიდან (სურ. 1). სრულდება 6 მისვლა 12-12 გამეორებით.
2. ტრენაჟორის სახელურების მო-

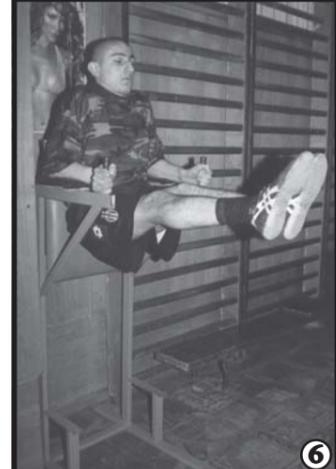
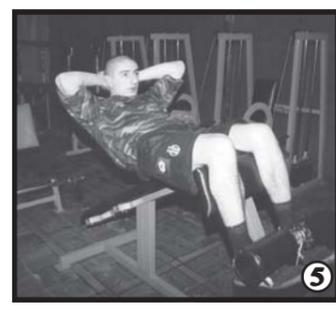
მიღვა მკერდამდე (სურ. 2). სრულდება 6 მისვლა 10-10 გამეორებით.
3. ტრენაჟორის სახელურების მომიღვა მხრებამდე (სურ. 3). სრულდება 6 მისვლა 10-10 გამეორებით.

მეორე მხრის უპანირაჟი
კონტრაბანდის მარჯობი
4. ტრენაჟორის ბლოკის ღერძის ჩამოშვება მურგსუკან (სურ. 4). სრულდება 6 მისვლა 12-12 გამეორებით.

მესამე მხრის კონტრაბანდის
მარჯობი
5. წინმნიჭები დახრთილ დაფაზე დამატებული ფეხებით (სურ. 5). სრულდება 6 მისვლა 20-20 გამეორებით.
6. ორბელზე ფეხების მართკუთხედ აჭევს (სურ. 6). სრულდება 6 მისვლა 30-30 გამეორებით.

უზრავთ თავსაწინააღმდეგე
ბანალო სანაბნის ფოტო.

სიტყვა მიმოხარვა

მსმობდა, რომ გრაფიკულად დადგენილი ნიჭიერი მწერლისა და დიდად ნაყოფიერი ფოლკლორისტიკის ნოდარ შამანაძის ჩანაწერების და დღევანდელი მესამე, წინა ორის მსგავსად, ძალზე საგულგონო და სასარგებლო წიგნი „პარმუმი...“ (რედაქტორი გივი ალ-ხაბიზი) „მეზანია“ მისი ამქვეყნიდან წავსვლის წლისთავზე გამოცემა, რამაც ერთხელ კიდევ, მთელი სიმბაფრით გვაგონებინა, რაოდენ ძვირფასი და საყვარელი ადამიანი დავკარგეთ.

წურულამდე და ამ ამბებს, ხშირად, ნოველის ფორმა და სისხარტე აქვს. ასეთია „მედილივილი“, სადაც მეომარეთის სოფელ გორაძირში სახელგანთქნილი მოხუც მოქმედთან შესახებ დღევანდელი ავტორის, ფოლკლორისტიკის, ის დედაბერი, ალათის სისვამე, გარდაცვლილი დახვდება, ხოლო სოფლები მას კარგა ხნის წინ რუსეთში გადახვეწილ ალათის შეიღობილია, უშიად ჩათვლიან და ხათრიან კაცს, რომელიც თავის ნამდვილ ვინაობას ვეღარ ამხელს, სხვის ბეზიას ატარებენ.

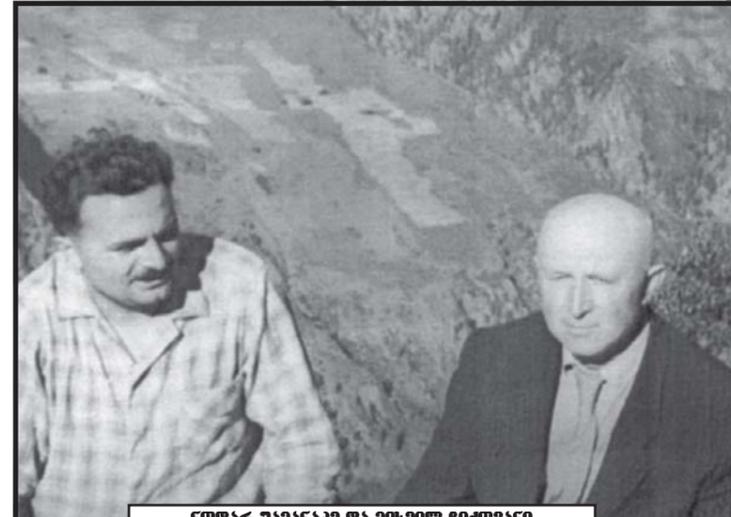
წნობილია, თუ რა უცნაური ხასიათისა იყო ბრმა შემთხვევის გამო დაღუპული ნიჭიერი მთარგმნელი და კრიტიკოსი ფილიპე ბერიძე, რომლის ერთ ახიერებულ ჩვეულებას ნოდარ შამანაძე ასე იგონებს: „ცისკრის“ ერთ დიდ ოთახში რამდენიმე მაგიდა იდგა. ფილიპე ბერიძე რომ შევიდოდა, ხან ერთ მაგიდაზე ჯდებოდა, ხან მეორეზე... ვახტანგ ჭელიძე იმ ადგილს ფილიპინებს უწოდებდა.“

წიგნის უძველესი ნოდარ შამანაძის ღირსეული ვაჟის შადიმან შამანაძის მოკლე წინათქმა, სადაც ნათქვამია, რომ ეს ჩანაწერები, კანონრივად, „მოცონები“ უფროს. მართლაც, ვის და რას აღარ იგონებს განსვენებული, რათა თვალთ ნახას თუ ყურით მოსმენილი და-

წიგნის უძველესი ნოდარ შამანაძის ღირსეული ვაჟის შადიმან შამანაძის მოკლე წინათქმა, სადაც ნათქვამია, რომ ეს ჩანაწერები, კანონრივად, „მოცონები“ უფროს. მართლაც, ვის და რას აღარ იგონებს განსვენებული, რათა თვალთ ნახას თუ ყურით მოსმენილი და-

სამომავლოდ მეტი ფასი დაედება

ვიწყებთ გადარჩინოს, მთამომავლობას შემოუნახოს. ახლაც შეიძლება თქმა – ნოდარ შამანაძის სამაგალითო კეთილსინდისიერებით აღბეჭდილ უკუყარ ცნობებსა და მონათხრობს სამომავლოდ მეტი ფასი დაედება.

ნოდარ შამანაძე და მისი ძალიან მოსწონი ნოდარ შამანაძის შვილი, 1961 წ.

მესამე წიგნის მთავარ ფიგურადაც ნოდარ შამანაძის უსაყვარლესი პოეტი და პიროვნება გიორგი ლეონიძე გვევლინება. უჩვეულოდ ღამამი და ღრმამაროვანია პირველივე, 1966 წლის 15 აგვისტოსი დათარიღებული ჩანაწერი „ამონსინილი ქარაგმა“, რომელშიც ნათქვამია, როგორ მოსვა სიკვდილის წინ გიორგი ლეონიძემ დოქიდან ნანაგარი პაგარძელის წყაროსწყალი და ღონემისდელმა ჩაილაპარაკა: „რა კარგი ხარ, ჩიხორემო, ხვირიმა რომ არ გერიოს...“

დაც ნოდარ შამანაძის მიაბიგობამდე მისული პატიოსნება, სიახლად და გულახდილობა გამოსჭვავის.

დაც ნოდარ შამანაძის მიაბიგობამდე მისული პატიოსნება, სიახლად და გულახდილობა გამოსჭვავის.

წყნეთში მყოფი მაშინ ვერ მიხვდნენ ნათქვამის სევდიან ქარაგმულობას; მოგვიანებით წასწლომია (ამას მინაწერი ვვამცნობს) ნოდარ შამანაძე ფოლკლორულ მასალებში თქმულებას უღამამეს ჩიხორემელ ქალზე, რომელსაც, სულთანის პარამხანაში მოხვედრილს, დარდისგან ლოვინად ჩავარდნილს, თავისი სოფლის წყალი უნატარს. სულთანის მსახური გაუგებანია, იმასაც წამოუღია დოქით ჩიხორემის წყალი, მაგრამ გზაში მოსწყურებია, დაუღვავა და მერე დანაკლებული დოქით სხვა სოფლის, ხვირიმას, წყალი შეუვსია, რასაც თურმე მაშინვე მიხვდნოდა სულთმობრძავე ქალი და სინანულით უთქვამს: „რა კარგი ხარ, ჩიხორემო, ხვირიმა რომ არ გერიოს...“

განსაკუთრებულ მოწივებასა და მაღლიერებას იჩენს ნოდარი აღმზრდელი პედაგოგებისა და სწავლულების მიმართ (ნიკო კეცხოველს ხომ აღმერთებს). ნათქვამის დასტურად მარტო „ქართული ენის უკვდავი ბურჯნი“ იკმარება. ნოდარ შამანაძე მოგვიტყობს, თუ რა სათუთად, ჩარჩოში ჩასმულს ინახავს იგი სამი დიდი მეცნიერის – აკაკი შანისის, ვარლამ თოფჩიას და არნოლდ ჩაქობავას ერთად გადამღებულ, მეგობარი მწერლისგან ნაჩუქარ სურათს. აკაკი შანისისთვის, დაბადების 80 წლისთავზე, ნოდარ შამანაძეს უძღვნიდა სახელგანთქნილი ლექსი, რომელიც ასე მთავრდება: „იყოცხლეთ იმდენ წელიწადს, რაც გრამატიკის წესი აქვს“. ამამე იუბილარს მახვილგონიერულად უპასუხნია: „რომ მცოდნობა სიცოცხლეს გრამატიკული წესების რაოდენობით განმისაზღვრავდით, ენის კიდევ მეტ კატეგორიას დაგადგენდ“.

დაც ნოდარ შამანაძის მიაბიგობამდე მისული პატიოსნება, სიახლად და გულახდილობა გამოსჭვავის.

ნამდვილ ნოველსავით იკითხება „თეთრი ბაკანი“, მიუხედავად იმისა, რომ ეს ამბავი საკმაოდ ცნობილია და ბევრმა იცის, როგორ ვერ განიმტკიცა პოეტმა დასაკლავად და წყნეთში ასული სკუმრების გასამასპინძლებლად ნაჩუქარი, ბაბბის ქულასავით ქათქათა ბაკანი და ბოლოს პატრონი დაუბრუნა. ასევე ცოცხალი და მიმზიდველია გიორგი ლეონიძის სახელთან დაკავშირებული დანარჩენი ამბებიც („გოგლას ექსპრომიტი“, „ლეონიძის სკუმრობა“, „გოგლამ ლექსი დაიწუნა“ და სხვები), ოღონდ ყვარლის მამინდელი რაიკომის მდივანი გვარად ავამაშვილი იყო და არა ნასყიდაშვილი, ექსპრომიტის ორიოდ სკრეიქონიც არ არის მთლად მუსტი, მაგრამ ეს არაფერს ცვლის. ჩვეული უშუალობითა და დამაჯერებლობით მოგვითხრობს ნოდარ შამანაძე თავისი ცხოვრების ყოველ მონაკვეთზე აღრული, ომის-დროინდელი უმბიმესი ბავშვობიდან მოყოლებული სიცოცხლის მი-

წიგნის უძველესი ნოდარ შამანაძის ღირსეული ვაჟის შადიმან შამანაძის მოკლე წინათქმა, სადაც ნათქვამია, რომ ეს ჩანაწერები, კანონრივად, „მოცონები“ უფროს. მართლაც, ვის და რას აღარ იგონებს განსვენებული, რათა თვალთ ნახას თუ ყურით მოსმენილი და-

დაც ნოდარ შამანაძის მიაბიგობამდე მისული პატიოსნება, სიახლად და გულახდილობა გამოსჭვავის.

დაც ნოდარ შამანაძის მიაბიგობამდე მისული პატიოსნება, სიახლად და გულახდილობა გამოსჭვავის.

რისკონდინია კოლიბა

წა ხდება „წა ხდებას“ იმგვრივ?

მომზისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჟურნალისტიკის ფაკულტეტის სტუდენტებმა და ამავე ფაკულტეტის დეკანმა ნუგზარ ფოფხაძემ გვევარდნისთვის „რა ხდება?“ წამყვანს კოპა მანდიშვილს უმასპინძლეს.

გადამხდა. მე არ მაქვს ფინანსური პრობლემები, თუმცა არც იმის მკიცებას დაიწყებ, რომ ჩვენი მთავრობა კარგია, მაგრამ ასეთი გვეყავს და... ჩვენ, მისი გამოფხობისთვის უნდა ვიბროლოთ და არა ჩამოვდებისთვის.

კოპა მანდიშვილი 33 წლისაა, ჰყავს 2 შვილი და აღარცერთი ცოლი, როგორც თვითონ გვითხრა, პირველი პუბლიკაცია გამოაქვეყნა გაზეთ „გამაფხულში“ 12 წლის ასაკში. უკვე 14 წელია, რაც გელევიზიაშია. 9 წელი რუსეთის გელევიზიის კორესპონდენტად მუშაობდა.

ბატონო კოპა, იმ ანეკდოტებს ვინ გიყვებათ, რომლებშიც ასე გვახსენებენ ყოველ ღამე? – სტუდენტი მყავს, გიორგი – 19 წლის. ის მიყვება. მე ვინახავ მათ გვინის უკრებში და ვიყენებ, როცა მჭირდება. დამის 11 საათზე. ხალხს ნაკლებად აინტერესებს პოლიტიკა.

ბატონო კოპა, თქვენ პირველი მერცხალი იყავით დემოკრატიულ ჟურნალისტიკაში, ამ მხრივ, როგორ შეიცვალა მასმედია? – ჩვენ მოვიბოვეთ თავისუფლება, მაგრამ მეორე საკითხია, როგორ გამოიყენებ მას. თავისუფლება არ ნიშნავს იმას, რაც მოვიგდება, ის თქვა.

ბატონო კოპა, თქვენ იყავით გელევიზიაში „იმედის“ იმედო, რატომ წამოხვედით იქიდან? – იქ მისვლა იყო ჩემი ყველაზე დიდი შეცდომა. ბედნიერი ვარ, რომ ეს შეცდომა დამემართა 32 წლის ასაკში და არა მაშინ, როცა გაცილებით გვიანი იქნებოდა. მე იქ ვიყავი ხუთი თვე. თანდათან ვხვდებოდი, როგორ მიმორჩილებდნენ. „ცუციკი“ ვხვდებოდი. პატარკაციშვილს შევატყობინე, რომ მოვდიოდი, მან მითხრა, რომ ჩემი იქიდან წამოსვლა, ცოლთან გაყრის გოლფასი იყო. წამოვედი.

ბატონო კოპა, თქვენ იყავით გელევიზიაში „იმედის“ იმედო, რატომ წამოხვედით იქიდან? – იქ მისვლა იყო ჩემი ყველაზე დიდი შეცდომა. ბედნიერი ვარ, რომ ეს შეცდომა დამემართა 32 წლის ასაკში და არა მაშინ, როცა გაცილებით გვიანი იქნებოდა. მე იქ ვიყავი ხუთი თვე. თანდათან ვხვდებოდი, როგორ მიმორჩილებდნენ. „ცუციკი“ ვხვდებოდი. პატარკაციშვილს შევატყობინე, რომ მოვდიოდი, მან მითხრა, რომ ჩემი იქიდან წამოსვლა, ცოლთან გაყრის გოლფასი იყო. წამოვედი.

ბატონო კოპა, თქვენ იყავით გელევიზიაში „იმედის“ იმედო, რატომ წამოხვედით იქიდან? – იქ მისვლა იყო ჩემი ყველაზე დიდი შეცდომა. ბედნიერი ვარ, რომ ეს შეცდომა დამემართა 32 წლის ასაკში და არა მაშინ, როცა გაცილებით გვიანი იქნებოდა. მე იქ ვიყავი ხუთი თვე. თანდათან ვხვდებოდი, როგორ მიმორჩილებდნენ. „ცუციკი“ ვხვდებოდი. პატარკაციშვილს შევატყობინე, რომ მოვდიოდი, მან მითხრა, რომ ჩემი იქიდან წამოსვლა, ცოლთან გაყრის გოლფასი იყო. წამოვედი.

ბატონო კოპა, თქვენ იყავით გელევიზიაში „იმედის“ იმედო, რატომ წამოხვედით იქიდან? – იქ მისვლა იყო ჩემი ყველაზე დიდი შეცდომა. ბედნიერი ვარ, რომ ეს შეცდომა დამემართა 32 წლის ასაკში და არა მაშინ, როცა გაცილებით გვიანი იქნებოდა. მე იქ ვიყავი ხუთი თვე. თანდათან ვხვდებოდი, როგორ მიმორჩილებდნენ. „ცუციკი“ ვხვდებოდი. პატარკაციშვილს შევატყობინე, რომ მოვდიოდი, მან მითხრა, რომ ჩემი იქიდან წამოსვლა, ცოლთან გაყრის გოლფასი იყო. წამოვედი.

ბატონო კოპა, თქვენ იყავით გელევიზიაში „იმედის“ იმედო, რატომ წამოხვედით იქიდან? – იქ მისვლა იყო ჩემი ყველაზე დიდი შეცდომა. ბედნიერი ვარ, რომ ეს შეცდომა დამემართა 32 წლის ასაკში და არა მაშინ, როცა გაცილებით გვიანი იქნებოდა. მე იქ ვიყავი ხუთი თვე. თანდათან ვხვდებოდი, როგორ მიმორჩილებდნენ. „ცუციკი“ ვხვდებოდი. პატარკაციშვილს შევატყობინე, რომ მოვდიოდი, მან მითხრა, რომ ჩემი იქიდან წამოსვლა, ცოლთან გაყრის გოლფასი იყო. წამოვედი.

ბატონო კოპა, თქვენ იყავით გელევიზიაში „იმედის“ იმედო, რატომ წამოხვედით იქიდან? – იქ მისვლა იყო ჩემი ყველაზე დიდი შეცდომა. ბედნიერი ვარ, რომ ეს შეცდომა დამემართა 32 წლის ასაკში და არა მაშინ, როცა გაცილებით გვიანი იქნებოდა. მე იქ ვიყავი ხუთი თვე. თანდათან ვხვდებოდი, როგორ მიმორჩილებდნენ. „ცუციკი“ ვხვდებოდი. პატარკაციშვილს შევატყობინე, რომ მოვდიოდი, მან მითხრა, რომ ჩემი იქიდან წამოსვლა, ცოლთან გაყრის გოლფასი იყო. წამოვედი.

ბატონო კოპა, თქვენ იყავით გელევიზიაში „იმედის“ იმედო, რატომ წამოხვედით იქიდან? – იქ მისვლა იყო ჩემი ყველაზე დიდი შეცდომა. ბედნიერი ვარ, რომ ეს შეცდომა დამემართა 32 წლის ასაკში და არა მაშინ, როცა გაცილებით გვიანი იქნებოდა. მე იქ ვიყავი ხუთი თვე. თანდათან ვხვდებოდი, როგორ მიმორჩილებდნენ. „ცუციკი“ ვხვდებოდი. პატარკაციშვილს შევატყობინე, რომ მოვდიოდი, მან მითხრა, რომ ჩემი იქიდან წამოსვლა, ცოლთან გაყრის გოლფასი იყო. წამოვედი.

ბატონო კოპა, თქვენ იყავით გელევიზიაში „იმედის“ იმედო, რატომ წამოხვედით იქიდან? – იქ მისვლა იყო ჩემი ყველაზე დიდი შეცდომა. ბედნიერი ვარ, რომ ეს შეცდომა დამემართა 32 წლის ასაკში და არა მაშინ, როცა გაცილებით გვიანი იქნებოდა. მე იქ ვიყავი ხუთი თვე. თანდათან ვხვდებოდი, როგორ მიმორჩილებდნენ. „ცუციკი“ ვხვდებოდი. პატარკაციშვილს შევატყობინე, რომ მოვდიოდი, მან მითხრა, რომ ჩემი იქიდან წამოსვლა, ცოლთან გაყრის გოლფასი იყო. წამოვედი.

ბატონო კოპა, თქვენ იყავით გელევიზიაში „იმედის“ იმედო, რატომ წამოხვედით იქიდან? – იქ მისვლა იყო ჩემი ყველაზე დიდი შეცდომა. ბედნიერი ვარ, რომ ეს შეცდომა დამემართა 32 წლის ასაკში და არა მაშინ, როცა გაცილებით გვიანი იქნებოდა. მე იქ ვიყავი ხუთი თვე. თანდათან ვხვდებოდი, როგორ მიმორჩილებდნენ. „ცუციკი“ ვხვდებოდი. პატარკაციშვილს შევატყობინე, რომ მოვდიოდი, მან მითხრა, რომ ჩემი იქიდან წამოსვლა, ცოლთან გაყრის გოლფასი იყო. წამოვედი.

ბატონო კოპა, თქვენ იყავით გელევიზიაში „იმედის“ იმედო, რატომ წამოხვედით იქიდან? – იქ მისვლა იყო ჩემი ყველაზე დიდი შეცდომა. ბედნიერი ვარ, რომ ეს შეცდომა დამემართა 32 წლის ასაკში და არა მაშინ, როცა გაცილებით გვიანი იქნებოდა. მე იქ ვიყავი ხუთი თვე. თანდათან ვხვდებოდი, როგორ მიმორჩილებდნენ. „ცუციკი“ ვხვდებოდი. პატარკაციშვილს შევატყობინე, რომ მოვდიოდი, მან მითხრა, რომ ჩემი იქიდან წამოსვლა, ცოლთან გაყრის გოლფასი იყო. წამოვედი.

ბატონო კოპა, თქვენ იყავით გელევიზიაში „იმედის“ იმედო, რატომ წამოხვედით იქიდან? – იქ მისვლა იყო ჩემი ყველაზე დიდი შეცდომა. ბედნიერი ვარ, რომ ეს შეცდომა დამემართა 32 წლის ასაკში და არა მაშინ, როცა გაცილებით გვიანი იქნებოდა. მე იქ ვიყავი ხუთი თვე. თანდათან ვხვდებოდი, როგორ მიმორჩილებდნენ. „ცუციკი“ ვხვდებოდი. პატარკაციშვილს შევატყობინე, რომ მოვდიოდი, მან მითხრა, რომ ჩემი იქიდან წამოსვლა, ცოლთან გაყრის გოლფასი იყო. წამოვედი.

ნოდარ შამანაძე და მისი ძალიან მოსწონი ნოდარ შამანაძის შვილი, 1961 წ.

მიღვნიან, მოიგონებენ...

წლებში მანძილზე, ჩემი საქმიანობიდან გამომდინარე, მრავალსაინტერესო ადამიანს შევხვედრივარ საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში. დასაინანია, რომ ბევრი მათგანი უკვე აღარ არის ჩვენს შორის. საბედნიეროდ, შემორჩა ამ საინტერესო ადამიანთა საუნარებისა და მოგონებათა აუდიოჩანაწერები, რომელთა ნაწილი საქართველოს რადიოს ოქროს ფონდშია დაცული.

კანტორაში წაუკითხავს რაიკომის მდივანს პეტრე ნანიტაშვილს, რომელსაც ბევრი უცნობია და სერგოსთვის უთქვამს - მარტო ამ ლექსებისთვის ღირს შეშის გაგზავნაო. მართლაც, 2 ურემი შეშა მიუვიდა მუშეუმს და ის მამთარი, როგორც იქნა, გაიგანა.

მი დაკარგა - მდინარემ მოსცა, ნაბანავეები ბრუნდებიან შინისაკენ და ღია ფეხშიშველი მოდის, ცალი ქოში უჭირავს ხელში. მუშეუმთან მიქელი შემოხვდათ. მიესალმნენ ერთმანეთს „რევერანსებით“ და მიქელის კითხვაზე, რატომ ეჭირა ხელში ცალი ქოში, ღიაზე შეწუხებულმა შესჩივლა: ბატონო მიქელ, ქოში დაეკარგე, მდინარემ წამართვაო, მიქელი არც დაფიქრებულა ისე „დაამ შეილა“ დამარაღებულად:

„თამარის ქოშებს ჩაგაცმევე, არ დაგადონოს გულებში, ოღონდ, რომ ჩუქი ჩაგაცმე, მომეცე ამის უფლება“.

ქალებმა, მიქელთან ერთად, ბევრი იცინეს და სრულებით გადააფიქვდათ ქომის დაკარგვით გამოწვეული უხილი. მიქელ პაგარიძე დიდი პატივით იყო, მაგრამ ამ პატივით მის პიროვნებაში არ ჰქონდა სენტიმენტალური ხასიათი, იგი პრაქტიკულად გამოსხავედა ყოველივეს.

კინოსტუდია „ქართული ფილმი“ ბადაბაში იღებდა სურათს „მაიაკოვსკი იუწყებოდა ასე“. გადაღების დროს, რეჟისორი კონსტანტინე პიპინაშვილი, სცენარის ავტორი კარლო გოგობე, ოპერატორი ფილიპს ვისოკი, მსახიობები აკაკი ხორავა, ვახტანგ ნინუა და სხვები ესტუმრნენ მუშეუმს. მიქელ პაგარიძე ამ ფილმის კონსულტანტი იყო. მეგობრული ატმოსფერო სუფიერდა და ის იყო, გადაღება უნდა დაეწყოთ, უეცრად მიქელი გამოეთიშა სტუმრებს და თავის ოთახში შევიდა. წამოწვა. მეუღლემ წნევა გაუმოძრა - მაღალი ჰქონდა. მოულოდნელი გარდაცვალების გამო, სტუმრები უხერხულ მდგომარეობაში ჩავარდნენ. იძულებული გახდა შეესუსტებინა ბატონი მიქელის ოთახში და შეეცა, რამე იყო საქმე. მიქელ პაგარიძემ მითხრა: - ნიკოლოზ! წაიღე, ნახე ფილმის რეჟისორი ან სამხედრო ნაწილის გამგე და გაუშვან მანქანები და მეორე მხარეს ქართულად დააწვიონო.

მიქელ პაგარიძის ლექსად ნათქვამი წერილები

ვიდან იყო გამოგზავნილი. 1943 წელს მუშეუმის დირექტორად მიქელ პაგარიძე დაინიშნა, რომელიც ამ თანამდებობაზე გარდაცვალებამდე - 1959 წლამდე მუშაობდა. ამის შემდეგ კი ეს თანამდებობა ბატონ მიქელის აღზრდილსა და მის უმცროს მეგობარს ნიკოლოზ კუჭუხიძეს შესთავაზეს, რომელიც ოთხ ათეულ წელზე მეტ ხანს უძღვებოდა მუშეუმის საქმიანობას. ბატონი ნიკოლოზი, ვლადიმერ მაიაკოვსკის პოემებისა და ბიოგრაფიის შესანიშნავი მცოდნე, არაჩვეულებრივი მთხრობელი და ორატორი იყო. მისმა ფენომენალურმა მესხიერებამ მრავალი საინტერესო ისტორია შემოგვინახა. დღეს, როგორც უკვე აღვნიშნე, მიქელ პაგარიძის ცხოვრებიდან რამდენიმე ეპიზოდს შემოგთავაზებთ - ნიკოლოზ კუჭუხიძის თვალთ დანახულს.

„მიქელ პაგარიძე, ცნობილი ქართველი პოეტი და მთარგმნელი, მაიაკოვსკის სახელ-მუშეუმის დირექტორად 1943 წლის ბოლოს დაინიშნა. ჩამოვიდა თბილისიდან მეუღლით. ომია. მკაცრი მამთარი. მუშეუმს არ აქვს შეშა, რისთვისაც მან რაიონის ხელმძღვანელობას მიმართა. ხელმძღვანელობამ შემოიღო უზრუნველყოფა მუშეუმის მახლობლად არსებული კოლმუშურნების თავმჯდომარეს - სერგო გოგობეს დაავალა. მიქელ პაგარიძემ რამდენჯერმე მიაკითხა სერგოს შეშის თაობაზე, მაგრამ შეშის მოგანა დაგვიანდა. ბოლოს მიქელმა ლექსად მიწერა სერგოს:

„მამო სერგო, წილად მერგო შენთან ხშირი სიარული, მინდა გულში ჩაგინერგო მუშეუმის სიყვარული. არა მაქვს შეშა, გამამშევა დილის ყინვაბა, დილის სიომ, მუშეუმი უმეურე და დამსგავსა კავკასიონს“.

გალექსილი წერილის მიუხედავად, შეშის მოგანა მაინც დაგვიანდა. მიქელმა განმეორებით მისწერა: „მამო სერგო, არ შეგერგოს ჩემი ხოტბა, ჩემი ლექსი, სიცივისგან გაყინული, ხან ვგორი და ხან კი ვგუნესი“. ეს ლექსები კოლმუშურნების

ჩანდა. ბოლოს ადგილობრივი მრეწველობის დირექტორს მიქელმა „წერილი“ გაუგზავნა. „ცხრა თვე უნდა, დედაკაცმა რომ შეას ბავშვი გასაკვირი, თორმეტი თვე რად არ იყო, რომ საკირემ დასწვას კირი?“ შედეგმა არ დააყოვნა - სასწრაფოდ მოვიდა კირი.

სამეურნეო საქმიანობის გარდა, მუშეუმში გარდაბოდა საექსპოზიციო სამუშაოები. სურათებისა და სხვადასხვა ხასიათის ილუსტრაციებისთვის საჭირო იყო ჩარჩოები, რომლებიც თელის მასალისაგან უნდა გაკეთებულიყო. თელას, საერთოდ, კარგი ჯავარი აქვს, მაგრამ ძალზე დეფიციტური და მიქელმა ვერსად იშოვა. მიქელს უთხრეს, რომ თელის ფიცარს, სოფელ ხანში უაღრესად გაველენიანი პიროვნება ვანო გაბეშაძე გიშოვისო. გარკვეული ნაწინობა მიქელს ჰქონდა ვანო გაბეშაძესთან. ეს ის პერიოდი, როდესაც სახელმწიფო სესხზე ხელმოწერები მიმდინარეობდა და მისი ორგანიზებულად ჩაგარებისათვის, სასოფლო საბჭოებზე მიმავრებულები იყვნენ რაიონული აქტივის წევრები. სოფელ ხანში მიმავრებულები იყვნენ კულტურის განყოფილების გამგე მამია მინაძე და საცხოველ მურმანიის დირექტორი გიგლა ჩიქოვანი. ისინი ხანში მიემგზავრებოდნენ და მიქელმა მათ ვანო გაბეშაძესთან „წერილი“ გააგანა:

„ხანისწყლის პირას შემოგვდი, ქართველ, ვაჭკაცად გიცანი, კალმასით გამიმასპინძლდი, შემპირდი თელის ფიცარი, დღეს კი ხანისკენ მოდიან ჩიქოვანი და მინაძე, იმ მოსკოველ ძმას გაფიცებ, რა დროს რიადია, სინამბე, მაგ შენი თელის ფიცარი ჩამომიგანე ბინამბე, ფიცარს მორიც მოაყოლე, ამ ჩემი მგერის ჯინამბე“.

მართლაც, მიქელს მორიც მოუვიდა და ფიცრებიც, დაბუშვავდა და მოხმარდა მუშეუმს. არსი მაფხულს, ჩემთან, ქუთაისელი ნათესავები ისვენებდნენ. ახლა ღრმად მოსუცებულები არიან, მაგრამ ლამაზი ქალები იყვნენ. მდინარეზე ბანაობისას ერთ-ერთმა ქო-

მი დაკარგა - მდინარემ მოსცა, ნაბანავეები ბრუნდებიან შინისაკენ და ღია ფეხშიშველი მოდის, ცალი ქოში უჭირავს ხელში. მუშეუმთან მიქელი შემოხვდათ. მიესალმნენ ერთმანეთს „რევერანსებით“ და მიქელის კითხვაზე, რატომ ეჭირა ხელში ცალი ქოში, ღიაზე შეწუხებულმა შესჩივლა: ბატონო მიქელ, ქოში დაეკარგე, მდინარემ წამართვაო, მიქელი არც დაფიქრებულა ისე „დაამ შეილა“ დამარაღებულად:

„თამარის ქოშებს ჩაგაცმევე, არ დაგადონოს გულებში, ოღონდ, რომ ჩუქი ჩაგაცმე, მომეცე ამის უფლება“.

ქალებმა, მიქელთან ერთად, ბევრი იცინეს და სრულებით გადააფიქვდათ ქომის დაკარგვით გამოწვეული უხილი. მიქელ პაგარიძე დიდი პატივით იყო, მაგრამ ამ პატივით მის პიროვნებაში არ ჰქონდა სენტიმენტალური ხასიათი, იგი პრაქტიკულად გამოსხავედა ყოველივეს.

კრემლი მოადგა და თქვა - მაინც ვმრავლებით ქართველებიო. მაღლობა გადაუხადა ბავშვებს და მანქანისკენ გაემართა.

1945 წელს. ჩემთან მოვიდა მიქელ პაგარიძე და მხოლოდ მივხმარებოდი. მეგობარი - საცყეო მუშურნობის დირექტორი გიგილო ჩიქოვანი ეწვია და სურდა გამასპინძლებოდა. ჩავერთე საქმეში და გავაწყვეთ სურფა. დავესხედით. ერთი პეტერბურგში აღზრდილი არისტოკრატი იყო, მეორე - თბილისში აღზრდილი ინტელიგენტი. მათი საუბრის მოსმენას არაფერი სჯობდა. შემდეგ ჩემი ბედით დაინტერესდნენ. სკოლა დაეამთავრე და ახალი ადრული მაქვს სიმწიფის ატეხვა. დაინტერესდნენ ჩემი ატეხვატეხით. ორივემ ნახა, ფრიალები მქონდა, მხოლოდ ორ მეორეხარისხოვან საგანში მეწერა ოთხი. იმ წელს შემოიღეს მედიცინა და თუ ყველა საგანში ფრიადი გქონდა, ოქროს მედალს მიიღებდი. მიქელმა მისაყვედურა: - შენ შეგეძლო ოქროს მედალს ადებო. ეს არ უნდა მოგსვლოდა შენ და სკოლასაც არ უნდა გაეკეთებინათ, თან ლექსად მიაცოლა:

„ნიკოლოზ, რად ვერ მიიღე მედალი? განა ურადში ცოტაა შეგალი? მიგომ ვერ მიიღე მედალი, რომ შენ ხარ დედალი“.

გიგილომ ბევრი იცინა და მიქელს მიმართა, ეს რა უთხარი ახალგაზრდა კაცსო. - ნიკოლოზს შეეცოდა აქვს დაშვებულიო, - დაამაგა.

მე განვაცხადა, რომ საშუალო სკოლა ვერ დავემთავრე მედალზე, ინსტიტუტს დავემთავრე წითელ დიპლომზე-მეთქი. არავითარ შემთხვევაში არ ვიმორუნებდი წითელი დიპლომის აღებისათვის, რომ ის სიტყვები არ ეთქვა ჩემთვის მიქელ პაგარიძეს იუმორით გატარებული დიდაქტიკით. მართლაც ავიღე პირველი ხარისხის დიპლომი და ვაჩვენე მიქელს, მან კი დაურეკა გიგილო ჩიქოვანს:

„ნიკოლოზს მიუღია მედალი, აბარ არის დედალი. აქ ჩამოდი სასწრაფოდ, დაკლულია დედალი, შენი ძმა და მეგობარი მიქელი მსხვედრის, საცა არის გაფრინდება ცაში ჩემი მხედარი“.

მოვიდა გიგილო ჩიქოვანი, შეიჭაბა დედალი და ჩემი დიპლომის ადებო ქართული პურ-მარილით აღვინიშნა.

17 წელი ვმუშაობდი მიქელ პაგარიძესთან და ეს 17 წელი ჩემთვის მეორე უმაღლესი სასწავლებელი უდრდა. იგი უნიჭიერესი, ენციკლოპედიური განათლების მქონე ადამიანი იყო. ნაადრევად გარდაიცვალა - 64 წლისა. სიკვდილის წინ მიქელ პაგარიძემ დაწერა შესანიშნავი ლექსი „თურმე რამდენი ხანი მეძინა“, რომელიც ასე მთავრდება: „ვიცი, კვლავ მოდის ძილი უძირო, ვერ გაშადვიებებს ფრინველთა გლობა, დღეს მიგომ მინდა ვიყო უძილო, მაღლობა იმას, ვინც მიწყალობა ეს მზე, ეს მიწა, ფიქრი უძირო, რომ ჩემ ლექსებით მშობლიურ მიწას მუდამ ვუშვირო“.

მიქელ პაგარიძესთან ურთიერთობაში და მუშეუმში ჩემი მუშაობის 50 წელს მანძილზე, მრავალი საინტერესო მოვლენა დაამართვა ჩემი და ეს ყველაფერი ჩემთვის მთავრობდა.

ივანე ჯავახიძე.

მსოფლიო

ზტრინაში გაწევა კოცნისათვის...

ბონდ დიჯერეთ და გინდ არა, მაგრამ ირანის სასამართლომ ცნობილ მსახიობ ქალს გუხამ პირანდიმს 72 წეკალა მიუსაჯა ახალგაზრდა მსახიობის საჯაროდ გადაკოცნისათვის. ქალაქ იემში მარშან, სექტემბერში ფესტივალის გახსნაზე, როგორც ეს მიღებულია მსახიობთა წრეში, პირანდიმი თავის ახალგაზრდა კოლეგას ალი მემანის ლოყაზე ეამბორა, ეს უკუარაღებოდ არ დატოვეს „მორალის დამცველებმა“ და განგამი ატეხეს - თურმე ქალისა და მამაკაცის საჯარო კოცნას ყურანი კრძალავს. იემის სასამართლომ კინოვარსკვლავი დამანაშავედ მიიხიანია და განაჩენის გამოუგანა - გაიჯოხოს! ასეთი მკაცრი ეგზეკუცია ჯერჯერობით გადადებულია - მორიგ დანაშაულამდე.

მსხვერპლად შევეწირები...

„სსრმულმაბისადმი ადამიანების ეთიკური დამოკიდებულებებისათვის“, - ასე პეჟია ერთ-ერთი ამერიკულ ორგანიზაციის, რომლის პრეზიდენტიც იხრად ნიკოკი. მე განვაცხადა, რომ საშუალო სკოლა ვერ დავემთავრე მედალზე, ინსტიტუტს დავემთავრე წითელ დიპლომზე-მეთქი. არავითარ შემთხვევაში არ ვიმორუნებდი წითელი დიპლომის აღებისათვის, რომ ის სიტყვები არ ეთქვა ჩემთვის მიქელ პაგარიძეს იუმორით გატარებული დიდაქტიკით. მართლაც ავიღე პირველი ხარისხის დიპლომი და ვაჩვენე მიქელს, მან კი დაურეკა გიგილო ჩიქოვანს:

„ნიკოლოზს მიუღია მედალი, აბარ არის დედალი. აქ ჩამოდი სასწრაფოდ, დაკლულია დედალი, შენი ძმა და მეგობარი მიქელი მსხვედრის, საცა არის გაფრინდება ცაში ჩემი მხედარი“.

მოვიდა გიგილო ჩიქოვანი, შეიჭაბა დედალი და ჩემი დიპლომის ადებო ქართული პურ-მარილით აღვინიშნა.

იმპერატორი - იქთიოლოგი

იპაონის იმპერატორმა აკიხიტომ, სახელმწიფო საქმეებთან ერთად დიდ ყურადღებას რომ უთმობს ექთოლოგიას, ბრძანა, გოკოში, მის სასახლეზე გარემომორცხულ თხრილში დაეჭირათ ყველა „უცხოური“ თევზი. სულ ცოტა ხნის წინ, ამომავალი მზის ქვეყანაში მეგობრულ ვიზიტად ჩამოსულ პოლიტიკურ ლიდერებს წესად ჰქონდათ, კარგ ტონად ითვლებოდა იმპერატორისათვის სხვადასხვა ეგმოციკური თევზების ჩუქება. მაგრამ, სამწუხაროდ, „უცხოელებმა“ აქ სწრაფი და აგრესიული გამრავლება დაიწყეს. განსაკუთრებით იმპლაგარა ამერიკულმა შავმა ქორჭილამ. დადგა იაპონური თევზების ამოწყვეტის საფრთხე. ამერიკულ „სტუმარს“ განსაკუთრებით მოსწონს იაპონურ ღორჯოზე ნადირობა. იაპონიის პრეზიდენტი აკიხიტო კი თითქმის ათი წელია, სწორედ ამ თევზებზე აწარმოებს დაკვირვებას.

უპაუოზინა

საპატენტო სასოგადოება „ბორჯომინწყლები“ სამეთვალყურეო საბჭო იწვევს საქციო სასოგადოების აქციონერთა საერთო კრებას, რომელიც გაიმართება 2003 წლის 16 ივნისს დღის პირველ საათზე, შემდეგ მისამართზე: თბილისი, ჭავჭავაძის ზრ. №25.

საქციო სასოგადოება „ბორჯომინწყლები“ საადრინესო თარიღად დადგენილია 2003 წლის 27 მაისი.

დღის წესრიგი:

1. ს/ს „ბორჯომინწყლები“ 2002 წლის ფინანსურ-სამეურნეო საქმიანობის შედეგების განხილვა-შეჯამება.
  - წლიური ანგარიშის წარმოდგენა დირექტორატისა და სამეთვალყურეო საბჭოს ანგარიშთან ერთად;
  - დირექტორატის ანგარიშის დამტკიცება;
  - სამეთვალყურეო საბჭოს ანგარიშის დამტკიცება;
2. ს/ს „ბორჯომინწყლები“ აუდიტორის არჩევა;
3. ცვლილებების ს/ს „ბორჯომინწყლები“ სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობაში;
5. ს/ს „ბორჯომინწყლები“ მიმდინარე წლის საფინანსო გეგმის განხილვა.
6. სხვადასხვა.

დღის წესრიგის საკითხების გამო დაწვრილებითი ინფორმაციის მიღება აქციონერებს შეუძლიათ ს/ს „ბორჯომინწყლები“ დირექტორატი (ქ. ბორჯომი, ბარათაშვილის ქ. №5, ტელ: (267) 2-49-30), ხოლო განმარტებების მისაღებად, მოთხოვნა წერილობით უნდა იქნას დაყენებული დირექტორატის წინაშე, კრებამდე 10 დღის ადრე.

კრების მუშაობაში მონაწილეობის მისაღებად მოწვეულნი არიან:

— ჩვეულებრივი აქციის მფლობელი აქციონერები, თუ ისინი რეგისტრირებული არიან სასოგადოების აქციონერთა რეესტრში 2003 წლის 27 მაისის მდგომარეობით და საერთო კრებაზე წარმომადგენელ რეგისტრატორის მიერ დამოწმებულ, აქციონერთა რეესტრიდან ამონაწერს და საკუთარ პირადობის მოწმობას.

აქციონერთა კრებაზე მონაწილეობის მიღების უფლებას შეამოწმებენ ს/ს „ბორჯომინწყლები“ დამოუკიდებელ რეგისტრატორთან — შპს „კომპანია-ცენტრთან“, შემდეგ მისამართზე: ქ. თბილისი, მოსაშვილის ქ. №24, ტელ: 22-53-51.

დირექტორატისა და სამეთვალყურეო საბჭოს რეკომენდაციები გადაწყვეტილების მისაღებად:

— დირექტორატი და სამეთვალყურეო საბჭო მხარს უჭერს საერთო კრების დღის წესრიგში შეტანილი საკითხების მიღებას.

მანქანაღება

1. შპს „თბილისის ზოოპარკი“ (მისამართი: მერაბ კოსტავას ქუჩა №64) აცხადებს ღია ტენდერს თბილისის ბიუჯეტის სახსრებით თბილისის ზოოლოგიურ პარკში 2002 წლის მიწისძვრისაგან დაზარალებული ვოლიერების სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოების შესასყიდად და იწვევს ღია ტენდერში მონაწილეობის მისაღებად ყველა დაინტერესებულ პირს.

2. მიწოდების სასურველი ვადაა: 2003 წლის 30 ნოემბერი;

3. დაინტერესებულმა პირებმა საკვალიფიკაციო მონაცემები, ქართულ ენაზე, უნდა წარმოადგინონ განცხადების გამოქვეყნებიდან 15 კალენდარული დღის შემდეგ მომდევნო 3 სამუშაო დღის ვადაში შემდეგ მისამართზე: მერაბ კოსტავას ქუჩა №64;

4. საკვალიფიკაციო მონაცემები უნდა შეიცავდეს შემდეგ ცნობებსა და ინფორმაციას:

4.1. იურიდიული პირისათვის: ა. ცნობებს, რომ არ ხორციელდება მისი რეორგანიზაცია ან ლიკვიდაცია (სასამართლოდან ადგილმდებარეობის მიხედვით) და მის ქონებაზე არ არის დადებული ყადაღა (საქართველოს ნოტარიუსთა პალატიდან); ბ. ცნობას, რომ მისი ხელმძღვანელი უკანასკნელი 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში არ იყო მსჯავრდებული და მოცემულ მომენტში მის მიმართ არ მიმდინარეობს სისხლის სამართლის საქმე ეკონომიკურ ან სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებული დანაშაულისათვის (შინაგან საქმეთა სამინისტროს ინფორმაციზაციის სამმართველოდან); გ. მონაწილის იურიდიული სტატუსი (ასლის დართვით), რეგისტრაციის ადგილი, მოღვაწეობის ადგილი;

4.2. ფიზიკური პირისათვის: ა. ცნობას, რომ სასამართლოს მიერ მას მთლიანად ან ნაწილობრივ არ აქვს შემოსაზღვრული ქმედითუნარიანობა; ბ. ცნობას, რომ იგი უკანასკნელი 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში არ იყო მსჯავრდებული და მოცემულ მომენტში მის მიმართ არ მიმდინარეობს სისხლის სამართლის საქმე ეკონომიკურ ან სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებული დანაშაულისათვის (შინაგან საქმეთა სამინისტროს ინფორმაციზაციის სამმართველოდან); გ. მონაწილის იურიდიული სტატუსი (ასლის დართვით), რეგისტრაციის ადგილი, მოღვაწეობის ადგილი;

4.3. როგორც ფიზიკური, ასევე იურიდიული პირისათვის: ა. ცნობას, რომ მის მიმართ არ მიმდინარეობს გაკოტრების ან სანაცვის საქმე (სასამართლოდან ადგილმდებარეობის მიხედვით); ბ. სახელმწიფო ლიცენზია საპროექტო სამშენებლო საქმიანობის უფლების შესახებ და სერტიფიკატი; გ. უკანასკნელი 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში შესრულებული სამუშაოს საერთო მოცულობა ლარებში; დ. უკანასკნელი 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში შესრულებული ანალოგიური სამუშაო; ე. ტენდერში მონაწილის ძირითად ხელმძღვანელ თანამდებობაზე მომუშავეთა კვალიფიკაცია და გამოცდილება; ვ. ბოლო 5 (ხუთი) წლის ფინანსური ანგარიშები (ბალანსები, აუდიტორული დასკვნები და ა. შ. ასლები); ზ. საგადასახადო დავალიანებები სახელმწიფო ბიუჯეტისადმი (დაურთეთ დამადასტურებელი დოკუმენტები). 5. იურიდიული და ფიზიკური პირი ვერ გაივლის საკვალიფიკაციო შერჩევას, თუ იგი ზემოთ დადგენილ ვადებში არ წარმოადგენს მე-4 მუხლში მოცემულ ყველა ცნობას და ინფორმაციას, ან რომელიმე მათგანი ყალბი აღმოჩნდება. 6. სატენდერო დოკუმენტაციის მიღება ტენდერში მონაწილე პრეტენდენტებს, 500 ლარის ოდენობის სატენდერო მოსაკრებლის გადახდის შემდეგ, შეეძლება მისამართზე: მერაბ კოსტავას ქუჩა №64; 8. დამატებითი ინფორმაცია დაინტერესებულ პირებს შეუძლიათ მიიღონ შემდეგი პირისაგან: ჯემალ აკობია — სატენდერო კომისიის აპარატის უფროსი; მისამართზე: მერაბ კოსტავას ქუჩა №64; ტელ: 33-20-08.

საბუნდარო კომისია.

და ძალს მისდის საძარტველო...

დიდოსტატის იუბილე მშობლიური სკოლიდან დაიწყო

სენაკის რაიონის ცენტრალურ ბიბლიოთეკაში გაიმართა ქართული სიგევის დიდოსტატის კონსტანტინე გამსახურდიას დაბადების 110 წლისთავისადმი მიძღვნილი დიეტრატორული საღამო. საღამოს ინიციატორები იყვნენ რაიონის დიეტრატორული გაერთიანება და ქართულ-ინგლისური სკოლა „ალბიონი“. ღონისძიებას ესწრებოდნენ აფხაზეთის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე, ბიზნესის აკადემიის აკადემიკოსი ომარ გოგია,

სენაკის პუმანიტარულ-ეკონომიკური ინსტიტუტისა და საქართველოს სუბროპიკული მეურნეობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სენაკის ფილიალის პროფესორები: მზია გობეჩია, გული ცეკვავა, ასევე ქალაქის ფართო საზოგადოებრიობის წარმომადგენლები. საღამო გახსნა და კონსტანტინე გამსახურდიას ცხოვრებასა და შემოქმედებაზე ისაუბრა მწერალმა ბორის ღვინიაშვილმა. დიდოსტატის ცხოვრების ცალკეულ ეპიზოდებზე ისაუბრეს და მისადმი მიძღვნილი ლექსები წაიკითხეს სკულენგებმა მირანდა ხარებავამ, ია კაჭარავამ, გურანდა ხარებავამ, ლაშა ლაშვიამ, მოსწავლე ნათია შამათავამ, სკოლა „ალბიონის“ წარჩინებულმა აღსამრდლებმა ლაშა და ბექა ჭანგურიებმა, მარიამ გრიგოლიამ, ანა ხახუბიამ, თორნიკე პაჭკორიამ, დავით ჩხლაძემ, ნათია ხუბუამ, ასევე სოფელ მანის საშუალო სკოლის მოსწავლე ქრისტინე ვარდიამ.

საღამოზე სიგევეთი გამოვიდნენ, აგრეთვე, აკადემიკოსი ომარ გოგია, რაიონის კულტურის განყოფილების გამგე მარინა აბრამია, რაიონის ცენტრალური ბიბლიოთეკის დირექტორი ციური ხორავა, პოეტი გურამ ახალაია, სკოლა „ალბიონის“ დირექტორი ლუდმილა ჭანგურია, სასწავლო ნაწილის გამგე ვალერიან პაჭკორია და სხვები. საღამოზე ხამგასმით აღინიშნა, რომ სენაკელები ჭეშმარიტად ამაყობენ, რადგან ღიღმა მწერალმა კონსტანტინე გამსახურდიამ სკოლა ძველ

სენაკში დაამთავრა და პირველი დაწყებითი განათლება აქ მიიღო. საღამოს ამხევენება შესანიშნავი მუსიკა. მოსწავლეებმა შესარულეს თანამედროვე და ძველი ხალხური სიმღერები. საღამოზე ნიჭიერ ახალგაზრდა შემოქმედთა წასახალისებლად მსმენელთა ინიციატით დაწესებული პრიზები გადაეცათ მანის საშუალო სკოლის მოსწავლეს ქრისტინე ვარდიას, სკოლა „ალბიონის“ მოსწავლეებს ბექა და ლაშა ჭანგურიებს, პირველი სკოლა-გიმნაზიის მოსწავლეებს ნათია და თამთა შამათავებს...

იოსებ ზოგინია, „სრ“ საკ. კორ.

